МУНИЦИПАЛЬ АВТОНОМИЯЛЕ МӘКТӘПКӘЧӘ БЕЛЕМ БИРҮ УЧРЕЖДЕНИЯСЕ 99 нчы«Дулкын» балалар бакчасы	МУНИЦИПАЛЬНОЕ АВТОНОМНОЕ ДОШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ «Детский сад № 99 «Дулкын»

Килешенде: Педагоглар советы рәисе _________ В.Э. Головенко Педагогик киңәшмә утырышында каралды: Протокол №1___ “28” ___08______ 2023 ел	Расланды: Мөдир: ___________ Л. Ю. Борисова Гамәлгә кертелде: Беркетмә №200 от “10” 08 2023г

Яр Чаллы шәһәренең “99 нчы “Дулкын”балалар бакчасы - МАМББУ балаларга ана теле өйрәтүче тәрбиячесенең эш программасы.

Мәктәпкәчә белем бирүнең федераль белем бирү программасын, федераль дәүләт белем бирү стандартын күздә тотып, укыту методик комплектларга нигезләнеп төзелде
(2023-2027 нче уку елы)

Әзерләде: балаларга
ана теле өйрәтүче,
беренче категорияле
тәрбияче Заһидуллина Р.Р.

Яр Чаллы шәһәре, 2023 - 27 ел

МУНИЦИПАЛЬ АВТОНОМИЯЛЕ МӘКТӘПКӘЧӘ БЕЛЕМ БИРҮ УЧРЕЖДЕНИЯСЕ 99 нчы«Дулкын» балалар бакчасы	МУНИЦИПАЛЬНОЕ АВТОНОМНОЕ ДОШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ «Детский сад № 99 «Дулкын»

Килешенде:
Педагоглар советы рәисе
___________ В.Э. Головенко
Педагогик киңәшмә
утырышында каралды:
Протокол № ___
“___” ___________ 2023 ел

Расланды:
Мөдир:
____________ Л. Ю. Борисова
Гамәлгә кертелде:
Беркетмә № ___от “__”___2023г
.

Яр Чаллы шәһәренең “99 нчы “Дулкын”балалар бакчасы - МАМББУ балаларга ана теле өйрәтүче тәрбиячесенең эш программасы.

Мәктәпкәчә белем бирүнең федераль белем бирү программасын, федераль дәүләт белем бирү стандартын күздә тотып,
укыту методик комплектларга нигезләнеп төзелде
(2023-2027 нче уку елы)

Әзерләде: балаларга
ана теле өйрәтүче,
беренче категорияле
тәрбияче Заһидуллина Р.Р.

Яр Чаллы шәһәре, 2023 - 27 ел

ЭЧТӘЛЕК

I. Максатлар бүлеге(целевой раздел)		
1.1.	Аңлатма язуы (Пояснительная записка)	2 бит
1.2.	Программаны гамәлгә ашыруның максаты һәм бурычлары	6 бит
1.3.	Программага хас үзенчәлекләр	6 бит
1.4.	Программаны формалаштыру принциплары һәм юллары	7 бит
1.5.	Программаны үзләштерүнең планлаштырылган бурычлары, эчтәлеге, нәтиҗәләре	8 бит
1.6	Төркемнәрнең исемлеге һәм милли составы (кушымтада)	
II. Эчтәлек бүлеге (содержательный раздел)		17 бит
2.1.	Кечкенәләр төркеме (3-4 яшь)	17 бит
2.2.	Уртанчылар төркеме (4-5 яшь)	21 бит
2.3.	Зурлар төркеме (5-6 яшь)	28 бит
2.4.	Мәктәпкә әзерлек төркеме (6-7 яшь)	41 бит
2.5.	Үзләштерү дәрәҗәләре планы	53 бит
2.6.	Педагоглар, ата-аналар, балаларның уртак эшчәнлеге (кушымтада)	
2.7.	Этно-мәдәни төбәк бердәмлеге (кушымтада)	
2.8	Коррекцион устерелешле эш (кушымтада)	
III. Оештыру бүлеге (организационный раздел)		
3.1.	Предметлы-үстерелешле әйләнә-тирәлек (РППС) (кушымтада)	
3.2.	Материаль яктан тәэмин ителеш (кушымтада)	
3.3.	Программалы-методик яктан тәэмин ителеш(кушымтада)	
3.4.	Циклограмма-эш көне бүленеше (кушымтада)	
3.5.	Белем бирү эшчәнлеге челтәре (кушымтада)	
3.6.	Әдәбият	56 бит

I. Максатлар бүлеге

1.1. Аңлатма язуы

Балалар бакчасында балаларга татар теле һәм ана теле өйрәтү буенча эш программасы (алга таба – эш программасы) - мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениесендә рус һәм башка милләт балаларын татарча сөйләшергә, татар милләтле балаларны ана телендә үзара һәм өлкәннәр белән аралашырга өйрәтү, балаларның төрле яктан үсеше өчен мөмкинлекләр тудыруга юнәлтелгән документ булып тора.

Эш программасы Федераль белем бирү программасына (ФББП (ФОП) нигезләнеп төзелде, максат һәм бурычларны, көтелгән нәтиҗәләрне, белем бирү процессын оештыруны билгели.

Эш программасы мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив-хокукый актлар нигезләмәләренә көйләнгән.

Федераль җирлегендә:

- Указ Президента Российской Федерации от 7 мая 2018 г. № 204 «О национальных целях и стратегических задачах развития Российской Федерации на период до 2024 года»;
- Указ Президента Российской Федерации от 21 июля 2020 г. № 474 «О национальных целях развития Российской Федерации на период до 2030 года»;
- Указ Президента Российской Федерации от 9 ноября 2022 г. № 809 «Об утверждении основ государственной политики по сохранению и укреплению традиционных российских духовно-нравственных ценностей»

- Федеральная образовательная программа дошкольного образования (далее – Федеральная программа) разработана в соответствии с Порядком разработки и утверждения федеральных основных общеобразовательных программ, утвержденным приказом Министерства просвещения Российской Федерации от 30 сентября 2022 г. № 874 (зарегистрирован Министерством юстиции Российской Федерации 2 ноября 2022г., регистрационный № 70809).

- Федеральный государственный образовательный стандарт дошкольного образования (утвержден приказом Минобрнауки России от 17 октября 2013 г. № 1155, зарегистрировано в Минюсте России 14 ноября 2013 г., регистрационный № 30384; в редакции приказа Минпросвещения России от 8 ноября 2022 г. № 955, зарегистрировано в Минюсте России 6 февраля 2023 г., регистрационный № 72264);

- 29.12.2012 елдан № 273-ФЗ «Россия Федерациясенең белем бирү турында» Федераль законы;

- 03.08.2018 елдан № 317-ФЗ «Россия Федерациясенең белембирүтурында»Федераль законының 11 һәм 14 статьяларынада үзгәрешләртурында;

- 24.09.2022 елдан № 371-ФЗ «Россия Федерациясенең белем бирү турында» Федераль законының 1 статьясында үзгәрешләр турында;

- Мәктәпкәчә мәгарифнең Федераль дәүләт белем стандарты (Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгының 2013 елның 17 октябрендә 1155 нче номерлы боерык нигезендә расланган);

- Сп 2.4.3648-20 «Санитарно-эпидимиологические требование к организации воспитания и обучения,отдыха и оздоровления детей и молодежи»

-СанПин 2.3/2.4 3590-20 «Санитарно-эпидимиологические требование к организации общественного питания населения»;

- СанПиН 1.2.368-21«Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларының эш шартларын, режимын оештыру буенча санитар-эпидемиологик таләпләр» раслау турында Россия Федерациясе баш дәүләт табибы 2021 ел 28 гыйнвар 2 нче номерлы боерыгы дип укырга.

- «Мәктәпкәчә мәгарифнең белем бирү эшчәнлеген төп гомуми белем бирү программалары нигезендә оештыру һәм тормышка ашыру»(Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгының 2013 ел 30 август1014 нче номерлы боергы);

Төбәк җирлегендә:

- ТатарстанРеспубликасының 2013ел 22 июль 68-ЗРТ номерлы «Белем бирү турында» Законы;
- ТатарстанРеспубликасының «ТатарстанРеспубликасында ТатарстанРеспубликасының дәүләт телләре һәм башка телләр турында» Законы;

Закон Республики Татарстан «О государственных языках Республики Татарстан и других Языках в Республики Татарстан» (с изменениями на 24.03.2022).

Мәктәпкәчә белем учреждениесе җирлегендә:

- МБМББУ Уставы;
- МБМББУнең төп белем бирү программасы турында нигезләмәсе;
- МБМББУнең «Положение об организации обучения дошкольников государственным языкам Республики Татарстан» от 29.03.2018 г. документы.

Эш программасы өч бүлектән (максатлар, эчтәлек, оештыру) тора, белем бирү өлкәләре буенча куелган бурычларны күздә тота. Эш программасы шушы законнарга туры китереп эшкәртелгән.

Пояснительная записка:

Программа по обучению русскоязычных детей татарскому языку к учебно – методическому комплекту «Татарча сөйләшәбез» – «Говорим по-татарски» для детей 4-7 лет

Основной задачей обучения детей татарскому языку в дошкольном возрасте является формирование первоначальных умений и навыков практического владения татарским языком в устной форме, формировать мотивацию учения ребенка, активизировать в речи слова обозначающие предмет, признак предмета и действие; способствовать умению составлять небольшие диалоги по созданным ситуациям. В процессе обучения дети должны научиться воспринимать и понимать татарскую речь на слух и говорить по-татарски в пределах доступной им тематики, усвоенных слов.

УМК «Говорим по-татарски», включает рабочие тетради, предназначающие для детей 4-7 лет, делающие первые шаги в мир татарского языка. Творческая тетрадь поможет ребенку усвоить лексику татарского языка, закрепить речевой материал, привлечь родителей активно включиться в процесс развития своего малыша. В рабочей тетради даны задания на называние, обобщение и сравнение предметов на определение их величины, размера, количества.

Учебно-методический комплект «Татарча сөйләшәбез» - «Говорим по-татарски» для обучения русскоязычных детей 4-7 лет татарскому языку, включает:

1. Пособие для воспитателей:
- программа;
- тематический план;
- конспекты ООД;
- диагностический материал.
2. Рабочие тетради.
3. Аудиоматериалы.
4. Анимационные сюжеты.
5. Наглядно-демонстрационные, раздаточные материалы.

Содержание УМК состоит из трёх проектов:

Средняя группа (4-5 лет) – «Минем өем» (Мой дом).

Старшая группа (5-6 лет) – «Уйный-уйный үсәбез» (Растем играя).

Подготовительная группа (6-7 лет) – «Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар» (Мы теперь уже большие, в школу ведут дороги).

Каждому проекту разработаны конспекты ООД.

Средняя группа «Минем өем» (Мой дом):
Аудиоматериал – 64 трэка;
Анимационные сюжеты – 11;
Рабочая тетрадь – 17 заданий;
Наглядно-демонстрационный материал;
Активные слова + пассивные слова– 62;
Активные слова: эти, эни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 слов).
Пассивные слова: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 слов).
Проект «Минем өем» состоит из следующих тем:

Гаилә - Семья;
Ашамлыклар - Продукты;
Уенчыклар - Игрушки;
Саннар - Счёт (1-5).

Старшая группа «Уйный-уйный үсәбез» («Растем играя»)
Аудиоматериал – 63 трэка;
Анимационные сюжеты – 15;
Рабочая тетрадь – 19 заданий;
Наглядно-демонстрационный материал;
Активные слова + пассивные слова– 45.
Активные слова: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, караватъ, яратам, бар (38 слов)
Пассивные слова: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 слов).
Проект «Уйный- уйный үсәбез» состоит из следующих тем:

Яшелчәләр - Овощи;
Ашамлыклар - Продукты;
Савыт-саба - Посуды;
Киемнәр - Одежда;
Шәхси гигиена - Личная гигиена;
Өй җиһазлары - Мебель;
Бәйрәм «Туган көн» - Праздник «День рождение»;
Бәйрәм «Сабан туй» - Праздник «Сабантуй»;
Используются слова, словосочетания проекта «Минем өем».

Подготовительная группа «Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар» (Мы теперь уже большие, в школу ведут дороги):

Аудиоматериал – 71 трэка;
Анимационные сюжеты – 19;
Рабочая тетрадь – 20 заданий;
Наглядно-демонстрационный материал;
Активные слова + пассивные слова – 60;

Активные слова: син кем?, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?,сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, җырла, җырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр, нәрсә яратасың? (пассивное слово)

Объём словарного запаса по УМК «Татарча сөйләшәбез» - «Говорим по - татарски» составляет для детей 4-7 лет 167 слов, что соответствует возрастным особенностям дошкольника. Объём слов доступен для усвоения детьми 4-7 лет, направлен на общение детей, а не только на увеличение словарного запаса.

Использование дидактических, словесных, сюжетных игр позволяет повысить качество обучения, способствует лучшему усвоению программного материала, даёт возможность усвоить лексику татарского языка, закрепить речевой материал в игровой форме, поддерживать интерес к языку. Во время игр дети повторяют пройденный материал, задают друг другу вопросы, общаются с воспитателем на татарском языке. Разработанные дидактические игры на интерактивной доске, рабочие тетради, анимационные сюжеты, увлекают и в непринуждённой обстановке погружают ребёнка в языковую среду, где он впитывает в себя новую информацию.

В средней группе дети вопросы не задают, кроме Хәлләр ничек?, задаёт вопросы только воспитатель, к концу учебного года дети должны уметь угощать друг-друга.

В старшей группе дети должны уметь задавать и отвечать на вопросы: Хәлләр ничек? Нинди? Ничә? Нәрсә кирәк?, организовать сюжетные игры: «Магазин», «Командир», «Угостим друзей».

В подготовительной к школе группе дети должны уметь задавать и отвечать на вопросы: Хәлләр ничек? Нинди? Ничә? Нәрсә кирәк? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Син нишлисең? Кая барасың? организовать сюжетные игры: «Магазин», «Командир», «Угостим друзей», разговаривать по телефону.

В подготовительной группе дети самостоятельно задают друг другу, старшим вопросы, составляют диалоги, общаются. Для закрепления с детьми пройденного материала в группах воспитатели используют тематический план, дидактические, словесные, сюжетные игры, образцы диалогов.

1.2. Программаны гамәлгә ашыруның максаты һәм бурычлары

Максат: уен ситуацияләр, мәгълүмати-коммуникацион технологияләр, күргәзмәлелек кулланып, тел өйрәтү, аралашу теләге тудыру.

Бурычлар:

- Балаларның көнкүрешкә,табигатькә,җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету,сүз һәм сүзтезмәләрнетөрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек ураты.

- Диалогик һәм монологик сөйләмне, хәтер, зиһен сәләтләрен үстерү.Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен, бер-береңне тыңлау, ишетү сыйфатлары, әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен булдыру.

- Милли мәдәниятебез, Татарстанда яшәүче төрле милләт халыклары турында балаларның белемнәрен арттыру, дуслык һәм туганлык хисләре тәрбияләү, әхлакый - патриотик тәрбия бирү.

1.3. Программага хас үзенчәлекләр

Программа 4 яшьтән 7 яшькә кадәр булган рус телле балаларның татарча аралашырга, 3 яшьтән 7 яшькә кадәрбулган татар балаларның туган телендә аралашырга өйрәтү эшчәнлекләренең эчтәлеген чагылдыра. Программа мәктәпкәчә яшьтәге баланың үсеш закончалыкларына, шәхси һәм эшлекле якын килү турындагы фундаменталь тикшеренүләргә, тел өйрәтү процессында методик стандарт итеп кабул ителгән коммуникатив технология принципларына (Л. С. Выготский, П. Я. Гальперин, В. В. Давыдов, Е. А. Пассов) чагылыш тапкан фәнни тикшеренүләргә, гамәли эшкәртмәләр һәм методик киңәшләргә, мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив хокукый актлар, нигезләмәләренә көйләнгән. Белем бирү программасында Татарстан республикасының этно-мәдәни төбәк бердәмлеге, якындагы социумны, социаль-экономик

шартларын, климат үзенчәлекләрен исәпкә алып, белем бирү процессында катнашучылар тарафыннан формалашкан, мәктәпкәчә яшьтәге балаларга белем бирү эчтәлеге чагылган.

Темалар бер-берсенә бәйләнешле итеп, балаларның яшь үзенчәлекләрен искә алып сайланды. Белем бирү эшчәнлекләренең темасы катлауландырылып, кабатлана бара, алар баланың сөйләм телен камилләштерү максатын күздә тотып төзелде.

Программаның белем бирү өлкәләре:

Социаль-коммуникатив үсеш – балаларны әйләнә-тирә мөхит белән таныштыру (үзе, гаиләсе, бакча, шәһәре, республика, төрле милләтләр, һөнәр ияләре, балалар язучылары), сюжетлы-рольле уеннар.

Танып белү үсеше – балаларның ел фасыллары, табигать күренешләре турында белемнәрен киңәйтү, тасфирлау хикәяләре төзергә өйрәтү, дидактик уеннар.

Сөйләм үсеше – сүзле уеннар, дидактик уеннар, сүзлек өстендә эш, өйрәнелгән эчтәлек нигезендә әңгәмәдәшең белән контакт урнаштыра, сорау куя, җавап бирә, кире кага, раслый белү; программада күрсәтелгән темалар буенча тәрбияченең сорауларына жавап бирү һәм сораулар куя белү; үстерешле диалоглар төзү, әңгәмәдә катнаша алу; терәк схемалар кулланып, ситуация буенча әңгәмә кора белү.

Сәнгати-эстетик үсеш – җырлы-биюле уеннар, халык бәйрәмнәре, әкиятләрне сәхнәләштерү, халык авыз иҗатын өйрәтү.

Физик үсеш – физкультура, сәламәтләндерү эшләре: ял минутлары, хәрәкәтле уеннар, эшчәнлекне сәламәтләкне саклауга якын килеп оештыру (эшчәнлек барышының төрлелеге).

1.4. Программаны формалаштыру принциплары һәм юллары

Коммуникативлылык принцибы – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак куллануга әзерләүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәтү.

Интеграция һәм дифференциация принцибы – һәр сөйләм төренең үз үзәнчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү;

Күрсәтмәлелек принцибы – тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйле рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү;

Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы;

Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегральләштерү) принцибы – социаль-коммуникатив, танып-белү, сөйләм, физик, сәнгати-эстетик үсеш.

Дәвамчанлык принцибы – балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәптә эзлеклелекне күздә тоту;

Белем бирүне комплекслы-тематик принципка корып оештыру;

Белем бирү эшчәнлегенең мотивлашкан булу принцибы – бала материалны үзе өчен кызык булганда, үзенең шәхси ихтыяҗларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерли башлый. Телне өйрәтү процессында әкияти сюжетлар карау, кызыклы таныш геройлар (Акбай, Мияу) белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәэмин итә. Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр;

Белем бирү эшчәнлегенең дидактик принцибы – гадидән катлаулыга таба бару;

Индивидуальләштерү принцибы – тел өйрәткәндә социаль шәхес сыйфатларын үстерүне күздә тоту.Балаларның яшь үзәнчәлекләрен исәпкә алу.

Мәдәни яктан яраклылык һәм региональлелек принцибы – этник үзенчәлекләр аша үзаңлылыкны үстерү.

Телгә өйрәтүдә кулланыла торган чаралар:

Эшчәнлек эшкәртмәләре, диагностик материаллар;
Тавышлы күрсәтмәлелек (һәр проект өчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар);
Картиналы һәм картиналы-дидактик күрсәтмәлелек (таратма һәм күрсәтмә рәсемнәр, җырлы-биюле уеннар, театр эшчәнлеге өчен материаллар);
Символик, график күрсәтмәлелек (пиктограммалар);
Күләмле күрсәтмәлелек (макетлар, муляжлар, уенчыклар);
Интерактив уеннар.

Эш төрләре һәм формалары:

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:
Предметлар белән эш: уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу;
Рәсемнәр белән эш: үстерешле диалог;
Сюжетлы-рольле уеннар;
Әйлән-бәйлән, җырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып);
Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (әти-әниләргә, башка төркем балаларына);
Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, «Командир» уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары;
Иҗади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр;
Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү;
Үстерелешле диалоглар (зурлар һәм яшьтәшләре белән үзара аралашу);
Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, җырлау, кабатлау, ишеткән сүзне рәсемдә табып күрсәтү;
Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау;
Интерактив уеннар.

1.5. Программаны үзләштерүнең планлаштырылган бурычлары, эчтәлеге,нәтиҗәләре

«Татарча сөйләшәбез»укыту-методик комплектын кулланыпрус телле балаларга татар теле өйрәтү программасы
Бурычлары:
Информацион – коммуникатив технологияләр, уен – ситуацияләр, күргәзмәлелек кулланып, тел өйрәтү, аралашу теләге тудыру;
Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү;
Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту;
Диалогик һәм монологик сөйләмне, хәтер, зиһен сәләтләрен үстерү;
Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен,бер-береңне тыңлау, ишетү сыйфатлары, әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.
Программа өч проектны һәм аларның төп максатларын, бурычларын үз эченә ала:
«Минем өем» проекты (4-5 яшь)
Максат: татар теленә кызыксыну уяту, аралашу теләге тудыру.
Бурычлар:
Сүз байлыгы булдыру, сөйләмдә активлаштыру;
Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен үстерү;
Бер-береңне тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.
«Уйный – уйный үсәбез» проекты (5-6 яшь)
Максат: үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгу.
Бурычлар:

Сүз байлыгын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру;

Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу;

Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.

«Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар» проекты (6-7 яшь)

Максат: балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.

Бурычлар:

Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү;

Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту;

Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

Уртанчылар төркеме «Минем өем» проекты (4-5 яшь)

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары:

Тирә-юнь күзаллавын киңәйтә барып, иң якын кешеләре, уенчыклар, ашамлыклар хисабына сүз байлыгын арттыру;

Өлкәннәр кушкан катлаулы булмаган биремнәрне аңлап, үти белүләренә ирешү;

Тәрбияче әйткән сүзләрне, кыска фразаларны кабатлап әйтә белүләренә ирешү;

Үз исемен дөрес әйтә, исәнләшә, саубуллаша, рәхмәт әйтә белү күнекмәләрен үстерү;

Куелган сорауларны аңлап, сөйләмдә 2-3 сүз белән җавап кайтару күнекмәләрен үстерү.

Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге:

«Минем өем» проекты темалары («Гаилә», «Ашамлыклар», «Уенчыклар», «Саннар») буенча бирелгән лексиканы төрле ситуацияләрдә ишетеп аңлап куллана белергә өйрәтү, сөйләм күнекмәләрен булдыру.

Аларның тирә-юнь күзаллавын киңәйтә бару, югарыда күрсәтелгән темага караган сүзләр хисабына балаларның сүз байлыгын арттыру өстендә эшләү, аларда татар телендә сөйләшә башлау теләге уяту.

Актив үзләштерүләренә ирешү өчен әйбер исемнәренең мәгънәсен аңлату һәм аларны дөрес әйтү күнегүләре эшләү. Иң якын кешеләр (*әти, әни, бабай, әби, малай, кыз),* яраткан уенчыклар (*туп, машина, курчак, эт, песи, куян, аю),* ашамлыклар *(алма, ипи, сөт, чәй)* һәм саннар *(бер, ике, өч, дүрт, биш)* хисабына сүзлекне баету һәм активлаштыру. Өйрәнгән сүзләрне аерым, күмәк, тәрбияче ярдәмендә кабатлый белү күнекмәләрен булдыру. *(Алма бир. Мә, алма).*

Бу кем? Бу нәрсә? сорауларын аңлап җавап бирергә өйрәтү.

- *Бу кем? – Бу әти.*

- *Бу нәрсә? – Бу туп.*

Нинди? соравын аңларга, дөрес җавап бирергә өйрәтү.

- *Туп нинди? – Кечкенә.*

- *Машина нинди? – Матур.*

Әйбернең билгесен ачыклау максаты белән куела торган сорауларны аңларга һәм сөйләмдә җавап кайтарырга өйрәтү. *(Зур, матур, кечкенә, чиста, әйбәт, пычрак, тәмле).*

- *Бу нәрсә? – Бу туп.*

- *Туп нинди? – Туп пычрак (зур, матур, кечкенә, чиста, әйбәт).*

Тәрбияче әйткән сүзләрне, кыска фразаларны балаларның кабатлап әйтә белүләренә ирешү өстендә эшләү. Аларның өлкәннәр кушкан катлаулы булмаган биремнәрне аңлап, үти белүләренә ирешү *(мә, бир, утыр, аша, эч, уйна, ю, ал).*

- *Мә, куян. – Бир куян.*

Тәрбияче әйткән билге буенча предметны табу, күрсәтә белергә өйрәтү. *(Зур машина ал. Тәмле алма бир).*

Үз исемен дөрес әйтә, исәнләшә, саубуллаша белергә өйрәтү, сүзләрне дөрес, урынлы куллану.

- *Исәнме. – Исәнмесез. - Сау бул. – Сау булыгыз. Мин кыз. - Мин Оля. Мин малай - Мин Коля.*

Таныш предметларның исемнәрен ныгыту, куелган сорауга раслаучы, инкарь итүче сүзләрне *(әйе, юк)* дөрес кулланырга өйрәтү.

- *Син Коля? – Әйе.*

- *Син кыз? – Юк, мин малай.*

Мин, син алмашлыкларын аңларга һәм урынлы кулланырга өйрәтү.

- *Син кем? – Мин Коля.*

Кечкенә күләмле шигырьләр, җырлар өйрәтү.

Белем бирү эшчәнлегенең нәтиҗәләре:

Бирелгән лексиканы төрле ситуацияләрдә ишетеп аңлап куллана белә, сөйләм күнекмәләре бар;

Татар телендә сөйләшү теләге бар;

Әйбер исемнәренең мәгънәсен аңлый һәм аларны дөрес әйтә белә;

Гаилә, уенчыклар, ашамлыкларһәмсаннар хисабына сүз байлыгы бар;

Өйрәнгән сүзләрне аерым, күмәк, тәрбияче ярдәмендә кабатлый белә;

Бу кем? Бу нәрсә? сорауларын аңлап, җавап бирә;

Әйбернең билгесен ачыклау максаты белән куела торган сорауны аңлый һәм сөйләмдә җавап кайтара белә;

Тәрбияче әйткән сүзләрне, кыска фразаларны кабатлап әйтә. Өлкәннәр кушкан катлаулы булмаган боемнәрне аңлап үти;

Тәрбияче әйткән билге буенча предметны таба, күрсәтә белә;

Үз исемен дөрес әйтә, исәнләшә, саубуллаша белә, сүзләрне дөрес, урынлы куллана;

Куелган сорауга раслаучы, инкарь итүче сүзләрне дөрес куллана белә;

Мин, син алмашлыкларын аңлый һәм урынлы куллана;

Кечкенә күләмле шигырьләр, җырлар белә.

Тәрбияче һәм ата-аналар белән берлектә ирешергә кирәк нәтиҗәләр:

Сүз байлыгы аз;

Бирелгән лексиканы ишетеп аңлый, куллана белми;

Сорауларны аңлый, җавап бирә алмый;

Мин, син алмашлыкларын урынлы куллана белми.

Зурлар төркеме«Уйный – уйный үсәбез» проекты (5-6 яшь)

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары:

Тирә-юнь күзаллавын киңәйтә барып, яшелчәләр, савыт-сабалар, киемнәр, өй җиһазлары, ашамлыклар темасына кергән сүзләр хисабына сүз байлыгын арттыру;

Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗәгать итә белүләренә ирешү, үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгуларына ирешү;

Сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдәкамилләштерү;

Боерык фигыльләрне сөйләмдә аңлап дөрес куллана белү күнекмәләрен үстерү.

Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге:

Лексик минимум – якынча 45 сүз.

«Уйный-уйный үсәбез» проекты темалары («Гаилә», «Ашамлыклар», «Уенчыклар», «Саннар», «Яшелчәләр», «Савыт-саба», «Киемнәр», «Шәхси гигиена», «Өй җиһазлары», «Бәйрәмнәр») буенча бирелгән лексиканы төрле эшчәнлектә (уен, аралашу, музыка, хезмәт, хәрәкәт) ишетеп аңлап куллана белергә өйрәтү, сөйләм күнекмәләрен булдыру.

Яңа сүзләр хисабына баланың сөйләмен баету, тулыландыру. (*Кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, күлмәк, чалбар, бит, кул, өстәл, урындык, караватт, баллы, ничә?, нинди?, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кызыл, сары, яшел, зәңгәр, нәрсә кирәк?, юа, ки, сал, йокла, хәерле көн, яратам, бар).*

Санау күнекмәләрен ныгыту, сөйләмдә камилләштерү.

Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? соравын аңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрес җавап бирә белергә өйрәтү.

Раслаучы һәм инкарь итүче сүзләрне ныгыту, урынлы куллану. *(Әйе, юк).*

Исем + сыйфат конструкциясен сөйләмдә активлаштыру. *(Бу кызыл тәлинкә).*

«Минем өем» проекты буенча өйрәнелгән боерык фигыльләрне ныгыту *(аша, эч, утыр, ю, уйна, йокла)*, яңа боерык фигыльләрне *(ки, сал)* сөйләмдә аңлап дөрес куллана белергә өйрәтү, активлаштыру.

Алган белемнәрен, сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә камилләштерү.

Белем бирү эшчәнлегенең нәтиҗәләре:

«Уйный-уйный үсәбез» проекты темалары («Гаилә», «Ашамлыклар», «Уенчыклар», «Саннар», «Яшелчәләр», «Савыт-саба», «Киемнәр», «Шәхси гигиена», «Өй җиһазлары», «Бәйрәмнәр») буенча бирелгән лексиканы төрле эшчәнлектә (уен, аралашу, музыка, хезмәт, хәрәкәт) ишетеп аңлап куллана белә, сөйләм күнекмәләре бар.

Яңа сүзләр хисабына сүз байлыгы бар.

Санау күнекмәләре бар, сөйләмдә куллана белә.

Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? соравын аңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрес җавап бирә.

Раслаучы һәм инкарь итүче сүзләрне аңлый, урынлы куллана.

Исем + сыйфат конструкциясен сөйләмдә дөрес куллана.

Боерык фигыльләрне сөйләмдә аңлап дөрес куллана белә.

Алган белемнәрен, сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә куллана белә.

Тәрбияче һәм ата-аналар белән берлектә ирешергә кирәк нәтиҗәләр:

Сүз байлыгы аз;

Бирелгән лексиканы ишетеп аңлый, куллана белми;

Сорауларны аңлый, мөстәкыйль рәвештә сорау куя белми;

Сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә куллана алмый.

Мәктәпкә әзерлек төркеме

«Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар» проекты (6-7 яшь)

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары:

Ашамлыклар, кыргый хайваннар, кошлар, мәктәп темасына кергән сүзләр хисабына баланың сөйләмен баету, тулыландыру.

Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.

Диалогик һәм монологик сөйләмне үстерү.

Мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрес җавап бирә белергә күнектерү.

Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге:

Лексик минимум – якынча 60 сүз.

«Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар»проекты темалары («Гаилә», «Ашамлыклар», «Уенчыклар», «Саннар», «Яшелчәләр», «Савыт-саба», «Киемнәр», «Шәхси гигиена», «Өй җиһазлары», «Бәйрәмнәр», «Танышу», «Тату гаилә», «Дусларны сыйлыйбыз», «Кунак килде», «Кафега барабыз», «Күңелле уеннар», «Без циркта», «Безнең дуслар», «Чана шуабыз», «Без биибез», «Күңелле сәяхәт», «Мәктәп», «Без әкият яратабыз») буенча бирелгән лексиканы төрле эшчәнлектә (танып-белү, уен, аралашу,

музыка, хезмәт, хәрәкәт) ишетеп аңлап куллана белергә өйрәтү, сөйләм күнекмәләрен булдыру.

Яңа сүзләр хисабына баланың сөйләмен баету, тулыландыру *(син кем?, хәерле көн, тычкан, бу кем?, бу нәрсә?, нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?, сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, җырла, җырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр).*

Бу кем? Бу нәрсә? Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Нишли? Син нишлисең? Кая барасың? соравын аңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрес җавап бирә белергә өйрәтү.

Алган белемнәрен, сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә камилләштерү. Монологик сөйләмне үстерү.

Белем бирү эшчәнлеге нәтиҗәләре:

«Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар» проекты темалары («Гаилә», «Ашамлыклар», «Уенчыклар», «Саннар», «Яшелчәләр», «Савыт-саба», «Киемнәр», «Шәхси гигиена», «Өй җиһазлары», «Бәйрәмнәр», «Танышу», «Тату гаилә», «Дусларны сыйлыйбыз», «Кунак килде», «Кафега барабыз», «Күңелле уеннар», «Без циркта», «Безнең дуслар», «Чана шуабыз», «Без биибез», «Күңелле сәяхәт», «Мәктәп», «Без әкият яратабыз») буенча бирелгән лексиканы төрле эшчәнлектә (танып-белү, уен, аралашу, музыка, хезмәт, хәрәкәт) ишетеп аңлап куллана белә, сөйләм күнекмәләре бар.

Яңа сүзләр хисабына сүз байлыгы бар.

Бу кем? Бу нәрсә? Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Нишли? Син нишлисең? Кая барасың? соравын аңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрес җавап бирә белә.

Фигыльләрне урынлы куллана.

Җырлар, шигырьләр белә.

Тәрбияче һәм ата-аналар белән берлектә ирешергә кирәк нәтиҗәләр:

Яңа сүзләр хисабына сүз байлыгы аз;

Бирелгән лексиканы диалогик һәм монологик сөйләмдә куллана алмый;

«Бу кем?», «Бу нәрсә?», «Нәрсә кирәк?», «Нинди?», «Ничә?», «Нишли?», «Син нишлисең?», «Кая барасың?» сорауларын мөстәкыйль рәвештә куя белми;

Фигыльләрне урынлы куллана белми.

Балаларны укыту – методик комплектларны кулланып, ана теленә өйрәтү:

«Татарча сөйләшәбез», методик әсбапта башлангычтөркемгә йөрүче балаларның сөйләмен үстерү һәм аларны ана теленә өйрәтүнең методик нигезләре һәм хәзерге технологияләре бирелгән. Кече яшьтәге балалар эшчәнлеген оештыру комплексль-тематик принципка нигезләнә. План ел дәвамында «Сау бул, җәй! Исәнме, балалар бакчасы!», «Көз», «Мин һәм минем гаиләм», «Минем йортым, минем шәһәрем», «Яңа ел бәйрәме», «Кыш», «Ватанны саклаучылар көне», «Сигезенче март», «Халык җәүһәрләре», «Яз», «Җәй» кебек төрле темалар үзләштерүне күздә тота. Балаларны татар телендә сөйләшергә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана. Аралашуга чыгу өчен нәтиҗәле чаралар булып аудиоязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар, интерактив уеннар тора. Туган телгә өйрәтү, сөйләм үстерү бурычларын чишкәндә өйрәтүнең төрле алымнары, чаралары кулланыла: бармак уеннары, төрле предметлар тотып биюләр, релаксация максаты белән шигъри әсәрләргә зур игътибар бирелә.

Кечкенәләртөркеме (3-4яшь)

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары:

Гомуми кулланылыштагы лексика хисабына сүзлек запасын баету.

Дөньяны бербөтен итеп кабул итү, беренчел күзаллаулар формалаштыру.

Әдәби сөйләмне, сөйләм сәнгатенә якынайту, шул исәптән эстетик зәвык, әдәби әсәрне аңга алуларын үстерү.

Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге:

Туган телгә өйрәтү, сөйләм үстерү бурычларын чишкәндә өйрәтүнең төрле методлары, алымнары, чаралары кулланылу. Дүртенче яшьтәге балалар белән оештырылган эшчәнлек уен характерын ала. Шундый формаларның берсе булып, бармак уеннары тора. Хәрәкәтләнү активлыгы югарырак булган саен, балаларның сөйләме тизрәк һәм яхшырак үсеш ала, сөйләм сыйфаты, төрлелеге белән аерылып тора. Бармак уеннары баш мие эшчәнлегенә, интеллект үсешенә уңай йогынты ясый. Чыннан да, физиологлар, психологлар үткәргән тикшеренүләр (Л.С. Выготский, И.П. Павлов, А.Р. Лурия, А.А. Леонтьев һ.б.) хәрәкәтләнү һәм сөйләм моторикасының үзара бәйле булуын исбатлыйлар.

Балалар белән эшләү дәверендә төрле предметлар тотып биюләр, уеннар кулланыла.

Балаларның игътибарын туплау, эшчәнлеккә карата кызыксыну уяту, ял иттерү (релаксация) максаты белән шигъри әсәрләр уку. Бу әсәрләрне укыганда, балалар эчтәлегенә туры китереп, хәрәкәтләр ясау.

Матур әдәбият, халык иҗаты, күрсәтмәлелек, предметлар белән уен хәрәкәтләре, кошларның, җәнлекләрнең образларын имитацияләү аша балаларның сөйләмен үстерү. Индивидуаль һәм күмәк кабатлаулар истә калдыру максатыннан аваз, сүз, иҗек, фраза кебек сөйләм элементлары кабатлана. Физик яктан үсеш алган, төп культура-гигиеник күнекмәләр үзләштергән; кызыксынучан, актив; интеллектуаль һәм шәхси бурычларны чишә белүчән; кеше хәленә керә белүчән, эмоциональ; өлкәннәр һәм яшьтәшләре белән аралашу ысулларын, чараларын үзләштергән; үзе, гаиләсе, әйләнә-тирәсе, дәүләт, дөнья, табигать турында беренчел күзаллауларга ия булган; элементар гомум кабул ителгән нормаларны, үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен үзләштерү. Беренчел кыйммәткә ия булган күзаллаулар нигезендә үзенең тәртибе белән идарә итүгә һәм үз гамәлләрен планлаштыруга сәләтле; өйрәтү эшчәнлегенең универсаль нигезләрен үзләштергән бала шәхесе тәрбияләү.

Белем бирү эшчәнлегенең нәтиҗәләре:

Бала биремнәрне дөрес үти. Тәрбиячәнең сорауларына җавап биргәндә, җөмләләрне грамматик яктан дөрес төзи.

Тәрбиячәнең сорауларына теләп, ышанычлы итеп җавап бирә.

Аваз ияртемнәрен дөрес һәм ачык итеп әйтә.

Бала гади (кем? нәрсә?) һәм катлаулы (кемгә? нинди? кайчан? кайда? кая?) сорауларга җавап бирә.Үзенең инициативасы яки тәрбиячәнең үтенече буенча рәсемдә сурәтләнгәнне сөйли ала.

Әкиятнең эчтәлеген сөйләгәндә эзлеклелекне саклый, сәхнәләштерүдә теләп катнаша.

Сүзнең мәгънәсен аңлый.

Билгене белдерә торган сүзләр белә.

Хәрәкәтне белдерә торган сүзләр белә.

Гомумиләштерүче сүзләр куллана.

Предметның исемен һәм нинди материалдан булуын атый.

Предметны чагыштыра.

Капма-каршы мәгънәдәге сүзләрне белә.

Күпмәгънәле сүзләр белә.

Тәрбияче һәм ата-аналар белән берлектә ирешергә кирәк нәтиҗәләр:

Предметларның исемен, мөһим детальләрен, өлешләрен атаганда һәм күрсәткәндә авырлыклар кичерә, гомумиләштерүче сүзләрне куллана алмый.

Биремнәрне үти алмый.

Тәрбиячәнең сорауларына җавап бирә алмый.

Тәрбияче актив ярдәм күрсәткәндә дә, хаталар ясый.

Кайбер сүзнең мәгънәсен аңламый.

Капма-каршы мәгънәдәге сүзләрне кулланмый.

Әкиятнең эчтәлеген кире кайтып сөйли белми.

Күпмәгънәле сүзләрне белми.

Сүзлек запасы ярлы.

Уртанчылар төркеме, (4-5 яшь)

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары:

Балаларны исем, сыйфат кулланып гади җөмләләр төзергә өйрәтү, антоним, синоним сүзләр хисабына сүз байлыгын арттыру, матур әдәбият һәм халык иҗаты белән таныштыру, туган телдә дөрес сөйләмне формалаштыру;

Бәйләнешле (диалоглы һәм монологлы) сөйләм, балаларның кызыксынуын, игътибарын, хәтерен, фикерләвен үстерү;

Ана телендә аралашырга теләк уяту, үз гаиләң, әти-әниең белән горурлану хисе тәрбияләү.

Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге:

Балаларның сөйләме сыйфат һәм фигыль сүз төркемнәре хисабына баету. Балалар предметларны кулланылышын, функциональ билгеләрен аера алу (туп-уенчык, аның белән уйныйлар). Капма-каршы мәгънәле сүзләрне сайлап, предметларны һәм күренешләрне чагыштыру, гомумиләштерүче сүзләр куллану.

Баланың сөйләм активлыгын артыру. Сүзләрне төрле грамматик формаларда һәм бәйләнешләрдә күрсәтү, үзләренең фикерләрен катлаулы җөмләләр белән белдерү, сөйләмдә кереш җөмләләр куллану, төрле тасвирламалар һәм сюжетлы хикәяләр төзергә өйрәнү.

Сөйләм теле бәйләнешле һәм эзлекле булу, сөйләмнең мәгънә ягын аңлау, җөмләнең синтаксик төзелеше, сөйләм теленең аваз ягын камилләштерү.

Баланы сүз белән таныштыру буенча махсус эш оештыру сүзнең мәгънә һәм аваз ягы турында күзаллау формалаштыруга китерү. Сүз һәрвакыт нинди дә булса предметны, күренешне, сыйфатны белдерә һәм авазлардан тора, яңгырый.

Балалар «сүз», «аваз» терминнарының мәгънәсен дөрес итеп аңлый һәм куллана башлау, яңгырашы буенча охшаш һәм төрле сүзләрне табу, сүзләрдәге кирәкле авазларны аерып күрсәтү.

Туган телгә өйрәтү, сөйләм үстерү бурычларын чишү өйрәтүнең төрле методлары, алымнары, чаралары куллану. Бишенче яшьтәге балалар белән оештырылган эшчәнлек уен характерын ала.

Өйрәтү-тәрбия процессында балалар белән эшчәнлекне оештырганда тәрбиячегә иҗади якын килү мөмкинлеге бирелә. Эшчәнлек конспектларын төзегәндә тәрбияче өчен күрсәтмәләр, балаларның якынча җаваплары, балаларны активлаштыру җәя эчендә күрсәтелә. Җәя эчендә бирелгән мөстәкыйль һәм күмәк кабатлаулар истә калдыру максатыннан аваз, сүз, иҗек, фраза кебек сөйләм элементын кабатлауны күрсәтү. Кабатлауның төрле вариантлары бар: тәрбияче артыннан, балалар артыннан, тәрбияче белән бергә, күмәк, мөстәкыйль. Эшчәнлек төрләрен оештыру интегратив сыйфатлар формалаштыруга юнәлдерү: физик яктан үсеш алган, төп культура-гигиеник күнекмәләр үзләштерү; кызыксынучан, актив; интеллектуаль һәм шәхси бурычларны чишә белүчән; кеше хәленә керә белүчән, эмоциональ; өлкәннәр һәм яшьтәшләре белән аралашу ысулларын, чараларын үзләштергән; үзе, гаиләсе, әйләнә-тирәсе, дәүләт, дөнья, табигать турында беренчел күзаллауларга ия булган; элементар гомумкабул ителгән нормаларны, үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен саклый белү; беренчел кыйммәткә ия булган күзаллаулар нигезендә үзенең тәртибе белән идарә итү һәм үз гамәлләрен планлаштыру; өйрәтү эшчәнлегенең универсаль нигезләрен үзләштерү.

Белем бирү эшчәнлегенең нәтиҗәләре:

Бала исем фамилиясен белә;

Сүзнең мәгънәсен аңлый;

Билгене, хәрәкәтне белдерә торган сүзләр белә;

Гомумиләштерүче сүзләр куллана;
Предметның исемен һәм нинди материалдан булуын атый;
Предметны чагыштыра;
Капма-каршы мәгънәдәге сүзләрне белә;
Күпмәгънәле сүзләр белә;
Әкиятнең эчтәлеген сөйли.

Тәрбияче һәм ата-аналар белән берлектә ирешергә кирәк нәтиҗәләр:

Сүзләрнең мәгънәсен аңламый;
Капма-каршы мәгънәдәге сүзләрне куланмый;
Хикәянең эчтәлеген кире кайтып сөйли белми;
Күпмәгънәле сүзләрне белми;
Сүзлек запасы ярлы.

Зурлар төркеме (5-6 яшь)

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары:

Балаларны ана телендә дөрес һәм яхшы итеп сөйләшергә өйрәтү, тел системасының фонетик, лексик, грамматик төзелеше дәрәҗәләрен формалаштыру;

Бәйләнешле сөйләм үстерү, тел һәмсөйләм күренешләрен аңлау (тоемлау) сәләте булдыру;

Ана телендә аралашырга теләк уяту; үз гаиләң, әти-әниең белән горурлану хисе тәрбияләү.

Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге:

Укыту-методик комплектларга тупланган материаллар балалар бакчасы педагогларына балаларның сөйләмен үстерү, тирә-юнь, матур әдәбият әсәрләре белән таныштыру максатында гына түгел, ә интеграль: рәсем ясау, әвәләү, кул хезмәте, конструкцияләү, эксперимент эшләре, кисеп ябыштыру, музыка, физкультура эшчәнлекләрендә, иртән балаларны кабул итү, саф һавада булу, табигатьне күзәтү вакытында, әти-әниләр белән бердәм эшчәнлектә иҗади якын килеп кулланыла һәм ныгытыла.

«Туган телдә сөйләшәбез» методик кулланмасы балаларга телебезнең матурлыгын, байлыгын аңларга, аны сиземләргә, үзләрендә күркәм сыйфатлар булдырырга, тел хәзинәсен тирәнтен аңларга, кеше өчен газиз булган туган җиргә, туган телебезгә мәхәббәт, әти-әниләргә, өлкәннәргә карата хөрмәт, итәгать тәрбияләү, үзләрендә хезмәт сөю, тыйнаклык, шәфкатьлелек кебек күркәм сыйфатлар булдырырга ярдәм итә.

Балалар «сүз», «аваз» терминнарының мәгънәсен дөрес итеп аңлый һәм куллана башлау, сүзгә игътибарлары арту, яңгырашы буенча охшаш һәм төрле сүзләрне табу, сүзләрдәге кирәкле авазларны аерып күрсәтә.

Туган телгә өйрәтү, сөйләм үстерү бурычларын чишү өйрәтүнең төрле методлары, алымнары, чаралары куллану. Алты яшьтәге балалар белән оештырылган эшчәнлек уен характерын ала.

Өйрәтү-тәрбия процессында балалар белән эшчәнлекне оештырганда тәрбиячегә иҗади якын килү мөмкинлеге бирелә. Эшчәнлек конспектларын төзегәндә тәрбияче өчен күрсәтмәләр, балаларның якынча җаваплары, балаларны активлаштыру җәя эчендә күрсәтелә. Җәя эчендә бирелгән индивидуаль һәм күмәк кабатлаулар истә калдыру максатыннан аваз, сүз, иҗек, фраза кебек сөйләм элементын кабатлауны күрсәтү.

Белем бирү эшчәнлегенең нәтиҗәләре:

Бала транспорт төрләрен, кеше тормышын җиңеләйтә, уңайлыклар тудыра торган әйберләрне таный һәм әйтә белә.

Предмет һәм аның үзенчәлекләре,нинди материалдан булуы турында сөйли, аларны төркемли белә.

Төзүче, транспорт хезмәткәрләре, авыл эшчәннәре хезмәте турында белә.

Бала үз туганнары,үзе турында сөйли, адресын әйтә белә.

Туган иле, шәһәре, Россиянең, Татарстанның башкаласы турында белә.

Сөйләмдә, башка балалар белән аралашканда ягымлы сүзләр куллана белә.

Мәгънәдәш сүзләр, капма-каршы сүзләрне әйтә белә.

Үз тәҗрибәсеннән чыгып, эчтәлекле рәсемнәр, картиналар буенча мөстәкыйль рәвештә хикәя төзи белә.

Язучыларны таный һәм атый, әсәрләрен белә.

Зур булмаган әсәрләрне сәхнәләштерүдә, рольләргә бүлеп шигырьләр укуда актив катнаша, тиз истә калдырып, яттан сөйли белә.

Тәрбияче һәм ата-аналар белән берлектә ирешергә кирәк нәтиҗәләр:

Транспорт төрләрен, кеше тормышын җиңеләйтә, торган әйберләрне атаганда хата җибәрә.

Предмет һәм аның үзенчәлекләре турында тәрбияче ярдәменнән башка сөйли белми.

Туган иле, шәһәре, Россиянең, Татарстанның башкаласын әйтә белми.

Үз туганнары турында тәрбияче ярдәмендә сөйли.

Адресын белми.

Сөйләмдә гади җөмләләр куллана, үз тәҗрибәсеннән чыгып начар сөйли, рәсемнәр, картиналар буенча хикәя төзегәндә тәрбияче ярдәмен көтә.

Әдәби әсәрләрнең эчтәлеген план буенча сөйли белми.

Мәгънәдәш сүзләр, капма-каршы сүзләрне әйтми.

Тәрбияче балалар белән аралашканда сирәк катнаша.

Язучыларны танымый, әсәрләрен әйтә белми.

Шигырьләрне, мәкальләрне, санамышларны кулланмый.

Кайбер сүзнең мәгънәсен аңламый.

Капма-каршы мәгънәдәге сүзләрне куланмый.

Хикәянең эчтәлеген кире кайтып сөйли белми.

Күпмәгънәле сүзләрне белми.

Сүзлек запасы ярлы.

Мәктәпкәчә әзерлек төркеме (6-7 яшь)

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары:

Балаларны ана телендә дөрес һәм яхшы итеп сөйләшергә өйрәтү;

Тел системасының фонетик, лексик, грамматик төзелеше дәрәҗәләрен формалаштыру, бәйләнешле сөйләм үстерү;

Тел һәм сөйләм күренешләрен аңлау (тоемлау) сәләте булдыру.

Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге:

Укыту-методик комплектында тупланган материаллар балалар бакчасы педагогларына балаларның сөйләмен үстерү, тирә-юнь, матур әдәбият әсәрләре белән таныштыру максатында гына түгел, ә рәсем ясау, әвәләү, кул хезмәте, конструкцияләү, эксперимент эшләре, кисеп ябыштыру, музыка, физкультура шөгыльләрендә, иртән балаларны кабул итү, саф һавада булу, табигатьне күзәтү вакытында, әти-әниләр белән бердәм эшчәнлектә иҗади якын килеп кулланыла һәм ныгытыла.

«Туган телдә сөйләшәбез» методик кулланмасы балаларга телебезнең матурлыгын, байлыгын аңларга, аны сиземләргә, үзләрендә күркәм сыйфатлар булдырырга, тел хәзинәсен тирәнтен аңларга, кеше өчен газиз булган туган җиргә, туган телебезгә мәхәббәт, әти-әниләргә, өлкәннәргә карата хөрмәт, итәгать тәрбияләү, үзләрендә хезмәт сөю, тыйнаклык, шәфкатьлелек кебек күркәм сыйфатлар булдырырга ярдәм итә.

Балалар «сүз», «аваз» терминнарының мәгънәсен дөрес итеп аңлый һәм куллана башлау, сүзгә игътибарлары арту, яңгырашы буенча охшаш һәм төрле сүзләрне табу, сүзләрдәге кирәкле авазларны аерып күрсәтә.

Туган телгә өйрәтү, сөйләм үстерү бурычларын чишү өйрәтүнең төрле методлары, алымнары, чаралары куллану. Алты яшьтәге балалар белән оештырылган эшчәнлек уен характерын ала.

Өйрәтү-тәрбия процессында балалар белән эшчәнлекне оештырганда тәрбиячегә иҗади якын килү мөмкинлеге бирелә. Эшчәнлек конспектларын төзегәндә тәрбияче өчен күрсәтмәләр, балаларның якынча җаваплары, балаларны активлаштыру җәя эчендә күрсәтелә. Җәя эчендә бирелгән индивидуаль һәм күмәк кабатлаулар истә калдыру максатыннан аваз, сүз, иҗек, фраза кебек сөйләм элементын кабатлауны күрсәтү.

Белем бирү эшчәнлегенең нәтиҗәләре:

Бала сәламәт яшәү рәвеше, дөрес туклану турында күзаллый.

Табигатьнең төрле объектлары турында мәгълүмәт бирә ала.

Үзе, әти-әнисе турында сөйли белә.

Үзенең адресын, телефон номерын әйтә белә.

Бала күмәк сөйләмдә актив катнаша.

Сөйләмдә төрле сүз төркемнәрен аңлап, төгәл куллана ала.

Предметлар, картиналар, рәсемнәр буенча иҗади хикәя төзи белә.

Әсәрнең жанрын билгели ала (әкият, хикәя, шигырь).

Китап геройларына карата үз мөнәсәбәтен белдерә ала.

Шигырьләрне, сәхнәләштергән әсәрләрне сәнгатьле итеп сөйли.

Китаплардан яңа белемнәр алу мөмкинлеген аңлый.

Тәрбияче һәм ата-аналар белән берлектә ирешергә кирәк нәтиҗәләр:

Сәламәт яшәү рәвеше, дөрес туклану турында бала күзалламый.

Табигатьнең төрле объектлары турында мәгълүмат бирә алмый.

Үзе (фамилиясе, исеме, адресы, телефон номеры, әти-әнисе) турында мәгълүматы аз.

Бала күмәк сөйләмдә катнашмый.

Предметлар, картиналар, рәсемнәр буенча үзлектән хикәяләр төземи.

Бала әсәрнең жанрын (әкият, хикәя, шигырь) тәрбияче ярдәменнән башка билгели алмый.

Китап геройларының кылган гамәлләренә дөрес бәя бирә алмый.

Шигырьләрне тиз истә калдырмый, сәнгатьле итеп сөйли алмый.

Эчтәлеге буенча сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә яки бирә алмый.

Китаплар белән кызыксынмый.

1.6. Төркемнәрнең исемлеге һәм милли составы (кушымтада)

II. Эчтәлек бүлеге (содержательный раздел)

2.1. Кечкенәләр төркеме (3-4 яшь)

«Туган телдә сөйләшәбез» (икенче вариант), кечкенәләр төркемендә (3-4 яшь) тәрбияләнүче татар балаларына ана теле өйрәтү, өчен комплекслы тематик план

Үткәрү вакыты	**Проект, режим вакытында уен эшчәнлеге темалары**
Исәнме, балалар бакчасы	
Сентябрь I атна	1.1. Танышу 1.2. Өйдә кем яши? Мин малай, мин кыз
Сентябрь IIатна	2.1. Мияу белән танышу 2.2. Әйдәгез танышыйк, әйдә дуслашыйк
Сентябрь IIIатна	3.1. Минем яраткан уенчыкларым 3.2. Карусельга сәяхәт
Уенчыклар	

Сентябрь IV атна	4.1. Без уйнарга яратабыз 4.2. Йомшак уенчык карау, туп
Октябрь I атна	1.1. Туган көн, Мияу кунакка килгән 1.2. Уенчыклар кибете
Көз	
Октябрь II атна	2.1. Алтын көз, көз килде 2.2. Аваз культурасы,Ө авазы
Октябрь III атна	3.1. Куян үстергән кишер һәм помидор 3.2. Яшелчә бакчасында, «Шалкан» әкияте
Октябрь IV атна	4.1. Җиләк-җимеш бакчасында 4.2. Бакчада алмалар өлгерде, уйный-уйный саныйбыз
Гаилә	
Ноябрь I атна	1.1. Өйдә кем яши?Безнең гаилә 1.2. Әби күчтәнәче
Ноябрь II атна	2.1. Тату гаилә 2.2. Минем дуслар, әйдәгез дуслашыйк
Ноябрь III атна	3.1. Минем туганнарым, безнең гаилә 3.2. Әби күчтәнәче
Ноябрь IV атна	4.1. Дустыңны сыйла, сөт, чәй 4.2. Кунакка барабыз
Кыш	
Декабрь I атна	1.1. Кар ява, Алсуны урамга киендерәбез 1.2. А. Алиш «Куян кызы»
Декабрь II атна	2.1. «Чанада шуабыз» рәсемен карау 2.2. Кышкы уеннар, «Куяннар» уенын өйрәнү
Яңа ел бәйрәме	
Декабрь III атна	3.1. Тиздән чыршы бәйрәме,Б. Рәхмәтнең «Кыш бабай» шигырен уку 3.2. Уйныйбыз да, җырлыйбыз да
Декабрь IV атна	4.1. Без бәйрәмгә әзерләнәбез, бәйрәм концерты 4.2. Яңа ел бәйрәме
Минем йортым, минем шәһәрем	
Январь II атна	2.1. Минем шәһәрем 2.2. Мин «КамАЗ» оныгы
Январь III атна	3.1. «Әлли-бәлли итәргә... » бишек җыры 3.2. Безнең урам
Январь IV атна	4.1. Алсуның яңа өе 4.2. Алсуда кунакта
Безнең авылда	
Февраль I атна	1.1. «Кем нәрсә ярата?»татар халык әкиятен сөйләү 1.2. «Песи һәм песи балалары»рәсемен карау, Ж.Тәрҗемановның»Үзен бик чиста йөртә»шигырен уку
Февраль II атна	2.1. Йорт кошлары, Р.Батулланың «Елак әтәч»әсәрен уку 2.2. Без уйныйбыз
Ватанны саклаучылар көне	
Февраль III атна	3.1. Зур гаилә, безнең әтиләр һәм абыйлар 3.2. Бабайга кунакка барабыз

Февраль IV атна	4.1. Ватанны саклаучылар көне, очучылар 4.2. З. Туфайлованың «Шофёр булам» шигырен уку
8 нче март	
Март I атна	1.1. Минем әнием, кояш гомере телим мин, әнием, сиңа! 1.2. Без әнигә булышабыз
Март II атна	2.1. Әбигә кунакка барабыз 2.2. Мин әнинең ярдәмчесе, Азат кунак чакыра
Кыргый хайваннар	
Март III атна	3.1. Урманда, аю белән куян 3.2. «Өч аю»әкияте
Әкияттә кунакта	
Март IV атна	4.1. «Теремкәй» рус халык әкиятен сөйләү, кыргый хайваннар 4.2. «Төлке, куян һәм әтәч» әкиятен сәхнәләштерү
Яз	
Апрель I атна	1.1. Урамда яз, яз җитте 1.2. Яз җыры
Апрель II атна	2.1. «Кояш чык, чык, ...» 2.1. Язгы күренешләр, ак аю кунакка килгән
Апрель III атна	3.1. Кошлар 3.2. Х. Вахитның «Уңган сыерчык» шигырен уку Без уйныйбыз
Бәйрәмнәр	
Апрель IV атна	4.1. Бәйрәмгә барабыз 4.2. «Балалар бакчасында бәйрәм» дигән рәсем карау, «Урманда зур концерт» анимацион сюжет карау
Җәй	
Май I атна	1.1. Автобуста сәяхәт 1.2. Җ.Тәрҗемановның «Кикрикүк» шигырен уку, мультфильмда кунакта
Май II атна	2.1. М.Мазуновның «Кәҗә»шигырен уку, «Кәҗә һәм кәҗә бәтиләре»рәсемен карау 2.2. Чәчәкләр – тормыш яме
Май III атна	3.1. Матур җәй кил безгә 3.3. Мин җәйне яратам, «Карга» эндәшен уку
Май IV атна	4.1. Саф һавада, экология сукмагы буенча сәяхәт 4.2. Без уйныйбыз
35 атна	70

2.2. Уртанчылар төркеме (4-5 яшь)

«Туган телдә сөйләшәбез» (икенче вариант) уртанчылар төркемендә (4-5 яшь) тәрбияләнүче татар балаларына ана теле өйрәтү өчен комплекслы тематик план

Үткәрү вакыты	**Проект, шөгыль, эшчәнлек темалары**
Мин - дөньяның бер кешесе, без балалар бакчасында	
Сентябрь I атна	1.1. Танышу. Без балалар бакчасында 1.2. Минем дусларым*(режим вакыты)*

Сентябрь II атна	2.1. Минем туганнарым 2.2. Әкиятләр иленә сәяхәт *(режим вакыты)*
Сентябрь III атна	3.1. Әйдәгез, дуслашыйк 3.2. Безнең гаилә, эти, әни һәм мин *(режим вакыты)*
Сентябрь IV атна	4.1. Г. Тукай «Безнең гаилә» шигырен уку һәм ятлау 4.2. «Гаилә» рәсемен карау *(режим вакыты)*
Күз, күз күчтәнәчләре	
Октябрь I атна	1.1. Көз килде. «Көз»рәсемен карау (әйе, юк) 1.2. Җимешләр *(режим вакыты)*
Октябрь II атна	2.1. Әйдәгез уйныйбыз 2.2. Яшелчәләр, «Көз һәм балалар» җыры*(режим вакыты)*
Октябрь III атна	3.1. Әбинең күчтәнәчләре 3.2. Р. Батулла «Аю Әппәс» әкиятен сөйләү *(режим вакыты)*
Октябрь IV атна	4.1. «Шалкан» әкияте 4.2. Анимацион сюжет «Шалкан әкияте буенча»*(режим вакыты)*
Табын янында, татар халык ашлары (8)	
Ноябрь I атна	1.1. Ашамлыклар, ипи, сөт 1.2. Татар халык ашлары *(режим вакыты)*
Ноябрь II атна	2.1. Рәхмәт әйт 2.2. Без кибеткә барабыз, ашамлыклар алабыз *(режим вакыты)*
Ноябрь III атна	3.1. Кунак сыйлау 3.2. Аш бүлмәсе *(режим вакыты)*
Ноябрь IV атна	4.1. Табын янында 4.2. Дустыңны сыйла (зур, кечкенә) *(режим вакыты)*
Безнең уенчыклар	
Декабрь I атна	1.1. Курчак кунакка килгән, уенчыклар белән уйныйбыз 1.2. Безнең уенчыклар *(режим вакыты)*
Декабрь II атна	2.1. Яңа уенчыклар, уенчыклар кибете. 2.2. Әйдәгез уйныйбыз *(режим вакыты)*
Декабрь III атна	3.1. Алиянең дуслары безгә кунакка килгән 3.2. Уйныйбыз *(режим вакыты)*
Декабрь IV атна	4.1. Бездә бәйрәм, яңа ел килә 4.2. Минем яраткан уенчыкларым *(режим вакыты)*
Кыш	
Январь II атна	2.1. Җәнлекләр кышкы урманда 2.2. Күчтәнәчләр. Ә. Бариның «Кыш» шигырен уку *(режим вакыты)*
Январь III атна	3.1. Яңа уенчыклар, кибеткә сәяхәт 3.2. Алсуның туган көне *(режим вакыты)*
Январь IV атна	4.1. Уйныйбыз. А. Алиш «Куян кызы» 4.2. Хәйдәрнең «Керпе туны» әкиятен уку *(режим вакыты)*
Февраль I атна	1.1. Мияуга бүләк 1.2. Качышлы уйныйбыз*(режим вакыты)*
Ю	
Февраль II атна	2.1. Бүләкләр 2.2. Б. Рәхмәт «Су» шигырен уку, ятлау *(режим вакыты)*
Февраль III атна	3.1. Уенчыклар юабыз, уенчыклар үпкәләгән 3.2. «Күңелле уеннар» *(режим вакыты)*
Ватанны саклаучылар	
Февраль IV атна	4.1. Безнең Армия. Саннар 4.2. Хәрби һөнәрләр (очучылар, солдатлар). К. Булатованың

	«Солдатлар» шигырен уку *(режим вакыты)*
Март I атна	1.1. Дуслар кунакка килгән, уйнарга чакыр 1.2. Иң яхшы эти *(режим вакыты)*
Яз, сигезенче март	
Март II атна	2.1. Кар Бабай язны эзли, яз бүләкләре 2.2. Уйныйбыз да, саныйбыз да *(режим вакыты)*
Март III атна	3.1. Әнием турында сөйлим 3.2. З. Туфайлованың «Әни сүзе» шигырен ятлау *(режим вакыты)*
Март IV атна	4.1. З. Туфайлованың «Әни сүзе» шигырен ятлау 4.2. Нур Гайсинның «Яз килә» шигырен уку *(режим вакыты)*
Күчмә кошлар	
Апрель I атна	1.1. Бергәләп уйныйбыз. Күчмә кошлар 1.2. Б. Рәхмәтнең «Яз» шигырен ятлау *(режим вакыты)*
Халык җәүһәрләре	
Апрель II атна	2.1. Кунак чакырабыз 2.2. Кунак чакырабыз *(режим вакыты)*
Апрель җитсә, исемеңне җырына куша тургай	
Апрель III атна	3.1. Габдулла Тукайның «Кызыклы шәкерт» шигырен уку 3.2. Габдулла Тукайның «Гали белән кәҗә» шигырен ятлау *(режим вакыты)*
Апрель IV атна	4.1. Без татарча сөйләшәбез 4.2. Без татарча сөйләшәбез *(режим вакыты)*
Йорт хайваннары	
Май I атна	1.1. Йорт хайваннары 1.2. К. Ушинскийның «Хайваннар бәхәсе» әсәрен уку *(режим вакыты)*
Май II атна	2.1. Бу өйдә кем яши? 2.2. Ягымлы сүзләр *(режим вакыты)*
Минем дусларым	
Май III атна	3.1. «Торна белән Төлке» әкиятен уку. Җ. Тәрҗемановның «Кикрикүк» шигырен уку 3.2. А. Алишның «Чукмар белән Тукмар» әкияте буенча әңгәмә. Без театр уйныйбыз *(режим вакыты)*
Сабантуй бәйрәме	
Май IV атна	4.1. Сабантуйга әзерләнәбез, күңелле Сабантуй 4.2. Бездә Сабантуй бәйрәме *(режим вакыты)*
35 атна	70

«Татарча сөйләшәбез»УМКсының,«Минем өем» проекты буенча уртанчылар төркемендә (4-5 яшь) тәрбияләнүче рус телле балаларга татар теле өйрәтү өчен комплекслы тематик план

Лексик минимум – якынча 62 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.

Актив сүзләр: эти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек?, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз).

Сөйләм үрнәкләре: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз).

Проектның эчтәлеге түбәндәге темалардан тора:

- Гаилә;
- Ашамлыклар;
- Уенчыклар,
- Саннар.

Атна дәвамында егерме минутлык бер шөгыль, режим вакытында бер уен эшчәнлеге оештырыла.

Үткәрү вакыты	**Тема**	**Сүзлек, актив сүзләр**	**Сөйләм үрнәге**	**Аудиоязма (ИКТ - экранда эш (дәфтәр буенча) Анимацион сюжетлар**
	Гаилә			
Сентябрь Iатна 1.1	Танышу, минем гаиләм	эти, әни, исәнмесез сау булыгыз	- Исәнмесез. - Сау булыгыз! - Исәнме. - Бу кем? - Кыз, (малай).	Аудиоязма №1-23 Экранда эш (дәфтәр буенча) №1-4 Анимацион сюжетлар: 1. «Әйдәгез, дуслашыйк» 2. «Качышлы уйныйбыз» 3. «Шалкан»
Сентябрь Iатна 1.2 (режим вакыты)	Малай, кыз	малай, кыз, бу кем? кем юк? исәнме	- Кем юк? - Малай, (кыз). - Син кем? - Мин Коля (Оля). - Мин малай (кыз, эти, әни)	
Сентябрь II атна 2.1	Минем туганнарым	мин, эти, әни, кыз малай	- Исәнме, әни (эти, кыз, малай, Мияу, Акбай).	
Сентябрь IIатна 2.2 (режим вакыты)	Әйдәгез, танышыйк	исәнме, мин (Оля, Саша), сау булыгыз, син кем? исәнмесез	- Сау бул, әни (эти, кыз, малай). - Син кем? - Мин Коля (Оля). - Мин малай.	
Октябрь III атна 3.1	Әби күчтәнәче	эт,песи, ипи,рәхмәт, мә	- Мин песи. Мин Мияу. - Мин эт. Мин Акбай. - Кил монда.	
Октябрь III атна 3.2 (режим вакыты)	Бабай күчтәнәче	әйе, юк, сау бул, мә, алма, рәхмәт	- Син Коля? - Әйе, Коля. - Син малай (кыз)? - Әйе (юк).	
Октябрь IVатна 4.1	Сөт, чәй	сөт,чәй, әби, бабай		
Сентябрь IVатна 4.2 (режим вакыты)	Минем дуслар	хәлләр ничек? әйбәт, эт, песи, кем анда? кил монда	- Хәлләр ничек? - Әйбәт. - Кем анда? - Мин песи. Мин Мияу.	

Октябрь Iатна 1.1	Әйе – юк	әйе, юк, сау бул	- Кил монда. - Мин эт. Мин Акбай. - Кил монда.	
Октябрь Iатна 1.2 (режим вакыты)	Кунак килгән	әби, бабай	- Әби? (әни, бабай, әби, кыз, малай). - Әйе. - Әни? (эти, бабай, әби, кыз, малай).	
Октябрь IIатна 2.1	Әйдәгез уйныйбыз	эти, әни, кем юк?	- Юк. - Малай? - Юк, бабай.	
Октябрь IIатна 2.2 (режим вакыты)	Безнең кунаклар	хәлләр ничек? әйбәт	- Әби? - Әйе, әби. - Хәлләр ничек? - Әйбәт.	
Ашамлыклар				
Октябрь III атна 3.1	Әби күчтәнәче	ипи, алма, рәхмәт, мә	- Мә, ипи (алма). - Рәхмәт, әби.	Аудиоязма №24-39 Экранда эш (дәфтәр буенча) №5-10 Анимацион сюжетлар: 1. «Тәмле» кибетендә» 2. «Азат кунак чакыра»
Октябрь III атна 3.2 (режим вакыты)	Бабай күчтәнәче	алма, рәхмәт, мә	- Мә, ипи (алма). - Рәхмәт, бабай.	
Октябрь IVатна 4.1	Сөт, чәй	сөт, чәй, мә, рәхмәт	- Коля, мә сөт (чәй). - Рәхмәт.	
Октябрь IVатна 4.2 (режим вакыты)	Дустыңны сыйла	мә, рәхмәт	- ..., мә сөт (чәй). - Рәхмәт.	
Ноябрь I атна 1.1	Рәхмәт әйт	мә, рәхмәт	- ..., мә сөт (чәй). - Рәхмәт.	
Ноябрь I атна 1.2 (режим вакыты)	Песине сыйла	тәмле, кил монда, утыр	- Мияу, кил монда. Утыр. (Акбай, Коля, Оля)	
Ноябрь IIатна 2.1	Кунак сыйлау	аша, эч, утыр	- Оля, кил монда. Мә ипи (алма, сөт, чәй). Ипи (алма, сөт, чәй) тәмле (ме)? - Ипи (алма, сөт, чәй) тәмле. Рәхмәт.	
Ноябрь IIатна 2.1	Кунак сыйлау	утыр	- Мә, тәмле алма (ипи).	
Ноябрь II атна	Кунакны ашат	аша, эч	- Мә, ипи (алма) аша. - Мә, сөт (чәй) эч.	

2.2 (режим вакыты)				
Ноябрь IIIатна 3.1	Чәй табынында	аша, эч		
Уенчыклар				
Ноябрь III атна 3.2 (режим вакыты)	Уенчыклар	бир, туп, зур, кечкенә, бу нәрсә?	- Бу нәрсә? - Туп (курчак, куян, аю). - Нинди туп? - Зур (кечкенә) туп. - Курчак (туп, куян, аю) бир. - Мә, курчак (туп, куян, аю). - Нинди курчак? - Матур курчак. - Бу нәрсә? - Аю (курчак, куян, туп). - Аю (курчак, куян, туп) нинди? - Аю (курчак, куян, туп) зур (матур, кечкенә, әйбәт). - Аю (курчак, куян, туп) нинди? - Аю (курчак, куян, туп) зур (кечкенә, матур, әйбәт). - Аю (курчак, куян, туп)? - Әйе. - Курчак (аю, куян, туп)? - Юк. - Бу нәрсә? - Аю (курчак, куян, туп). - Мә, аю (курчак, куян, туп). Уйна. - Коля, кил монда. Уйна. - Оля, кил монда. Уйна. - Аю (курчак, куян, туп) бир. - Аю (курчак, куян,	Аудиоязма №40-53 Экранда эш (дәфтәр буенча) №11-13 Анимацион сюжетлар: 1. «Паркка сәяхәт» 2. «Уенчыклар үпкәләгән» 3. «Күңелле уеннар» 4. «Акбай һәм Мияу мажаралары»
Ноябрь IVатна 4.1	Зур, кечкенә	матур, курчак, зур, кечкенә, сикер		
Ноябрь IV атна 4.2 (режим вакыты)	Күңел ачу кичәсе «Туган көн»	куян, аю, туп, песи, эт, машина, шар, сөт, ипи, алма, чәй		
Декабрь Iатна 1.1	Курчак кунакка килгән	әйе, юк, матур, курчак		
Декабрь Iатна 1.2 (режим вакыты)	Уенчыклар кибете	уйна, курчак, туп, эт, песи, бир		
Декабрь II атна 2.1	Яңа уенчыклар	зур, кечкенә, куян, аю, нинди?		
Декабрь II атна 2.2 (режим вакыты)	Без уйныйбыз	ю		
Декабрь III атна 3.1	Алиянең дуслары кунакка килгән	пычрак,чиста, матур, аю, курчак,туп,зу р, кечкенә, бир, куян		
Декабрь IVатна 4.1	Бездә бәйрәм	матур, аю, курчак,туп,зу р, кечкенә, бир, куян		

Декабрь IVатна 4.2 (режим вакыты)	Чыршы бәйрәме	матур, аю, курчак,туп,зур, кечкенә, бир, куян	туп) нинди? - Аю (курчак, куян, туп) зур. - Аю (курчак, куян, туп) кечкенә. - Мә, зур аю уйна (курчак, куян, туп). - Мә, кечкенә аю уйна (курчак, куян, туп). - Аю (курчак, куян), кил монда. Аю ю (утыр, эч, аша). - Коля (Оля), аю (курчак, куян, туп) ю. - Туп (курчак, куян, аю) нинди? - Туп (курчак, куян, аю) пычрак (чиста). - Туп ю. - Туп чиста? - Юк, туп пычрак. (Әйе, туп чиста). Ю, ю, ю - туп (курчак, аю, куян) ю.	
Январь II атна 2.1	Яңа уенчыклар	куян, аю, нинди?		
Январь II атна 2.2 (режим вакыты)	Уйныйбыз	матур, аю, курчак, туп, зур, кечкенә, бир, куян		
Январь III атна 3.1	Уйныйбыз	матур, аю, курчак, туп, зур, кечкенә, бир, куян		
Январь III атна 3.2 (режим вакыты)	Без уйнарга яратабыз	матур, аю, курчак, туп, зур, кечкенә, бир, куян		
Январь IVатна 4.1	Мияуга бүләк	матур, аю, курчак, туп, зур, кечкенә, бир, куян		
Январь IVатна 4.2 (режим вакыты)	Уенчыклар кибете	хәлләр ничек?		
Февраль Iатна 1.1	Бүләкләр	уйна		
Февраль Iатна 1.2 (режим вакыты)	Әйдә уйныйк	уйна		
Февраль II атна 2.1	Уйна	бир		
Февраль II атна 2.2 (режим вакыты)	Күңелле уеннар	туп,курчак		
Февраль III атна 3.1	Уенчыклар юабыз	пычрак, чиста, ю		
Февраль	Уенчыкны	ю		

III атна 3.2 (режим вакыты)	ю			
Февраль IVатна 4.1	Дуслар кунакка килгән. Уйнарга чакыр	туп, курчак		
Февраль IVатна 4.2 (режим вакыты)	Оляның уенчыклары пычранган. Оляга ярдәм ит	песи		
Саннар – 6 сәгать (49-54)				
Март Iатна 1.1	Саннар	бер, ике, өч, дүрт, биш, ничә?	- Ничә? - Бер (ике, өч, дүрт, биш) алма. - Ничә малай? - Бер (ике, өч, дүрт, биш) малай. - Ничә кыз? - Бер (ике, өч, дүрт, биш) кыз. - Өч? - Юк. - Ике? - Әйе. - Ничә аю (туп, курчак, куян)? - Бер (ике, өч, дүрт, биш) аю.	Аудиоязма №54-60 Экранда эш (дәфтәр буенча) №14 Анимацион сюжетлар: 1. «Уйный-уйный саныйбыз»
Март Iатна 1.2 (режим вакыты)	Саннар	бер, ике, өч, дүрт, биш, ничә?		
Март II атна 2.1	Уйныйбыз да саныйбыз да	бер, ике, өч, дүрт, биш, ничә?		
Март II атна 2.2 (режим вакыты)	Уенчыклар	*Сүзлек:* бер, ике, өч, дүрт, биш, зур, кечкенә, матур, чиста, ничә?		
Март III атна 3.1	Ничә уенчык?	бер, ике, өч, дүрт, биш, ничә?		
Март III атна 3.2 (режим вакыты)	Уйный - уйный саныйбыз	бер, ике, өч, дүрт, биш		
Кабатлау				
Март IVатна 4.1	Бергәләп уйныйбыз	бабай, әби, әти, әни, кыз, малай		Аудиоязма №61-64 Экранда эш (дәфтәр буенча) №16-17 Анимацион сюжет «Күңелле ял итәбез»
Март IVатна 4.2 (режим	Бергәләп уйныйбыз	бабай, әби, әти, әни, кыз, малай		

вакыты)				
Апрель Iатна 1.1	Кунак чакырабыз	бабай, әби, әти, әни, кыз, малай, ипи, сөт, чәй, алма, тәмле		
Апрель Iатна 1.2 (режим вакыты)	Күңелле ял итәбез	бабай, әби, әти, әни, кыз, малай, ипи, сөт, чәй, алма, тәмле		
Апрель II атна 2.1	Без татарча сөйләшәбе з	бабай, әби, әти, әни, кыз, малай, аю, куян		
Апрель II атна 2.2 (режим вакыты)	Без татарча сөйләшәбе з	бабай, әби, әти, әни, кыз, малай, эт, песи, куян, аю, 1, 2,3,4, 5		
Апрель III атна 3.1	Бу өйдә кем яши?	бабай, әби, әти, әни, кыз, малай, 1, 2,3,4, 5		
Апрель III атна 3.2 (режим вакыты)	Уенчыклар илендә	эт, песи, куян, аю, машина, туп, курчак		
Апрель IVатна 4.1	Ягымлы сүзләр	исәнме-исәнмесез, сау бул-сау булыгыз, рәхмәт		
Апрель IVатна 4.2 (режим вакыты)	Боерыкны аңлау	кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна		
Май Iатна 1.1	Кунаклар чакырабыз	бабай, әби, әти, әни, кыз, малай, ипи, сөт, чәй, алма, тәмле		
Май Iатна 1.2 (режим вакыты)	Күңелле ял итәбез	бабай, әби, әти, әни, кыз, малай, ипи, сөт, чәй, алма, тәмле		

Май II атна 2.1	Без театр уйныйбыз	бабай, әби, әти, әни, кыз, малай, өй		
Май II атна 2.2 (режим вакыты)	Кызыклы уеннар	үткән материалны ныгыту		
Май III атна 3.1	Минем дуслар	үткән материалны ныгыту		
Май III атна 3.2 (режим вакыты)	Минем дусларым	үткән материалны ныгыту		
Май IVатна 4.1	Бездә сабантуй	үткән материалны ныгыту		
Май IVатна 4.2 (режим вакыты)	Хуш киләсең, Сабантуй!	үткән материалны ныгыту		

2.3. Зурлар төркеме (5-6 яшь)

«Туган телдә сөйләшәбез» (икенче вариант) зурлар төркемендә (5-6 яшь) тәрбияләнүче татар балаларына ана теле өйрәтү өчен комплекслы - тематик план

Үткәрү вакыты	**Проект, шөгыль, эшчәнлек темалары**
Яхшы сүз-җан азыгы	
Сентябрь I атна	1.1. Танышу 1.2. Ягымлы сүзләр 1.3. Кабатлау *(режим вакыты)*
А.Алиш иҗаты	
Сентябрь II атна	2.1. А. Алиш - балалар язучысы 2.2. А. Алиш «Каз белән аккош» 2.3. «Шалкан» әкияте *(режим вакыты)*
Хуш киләсең, ямьле көз	
Сентябрь III атна	3.1. Җәйләр үтте, көзләр җитте 3.2. Көзге табигать 3.3. «Шалкан» әкияте*(режим вакыты)*
Көз күчтәнәчләре	
Сентябрь IV атна	4.1. Яшелчәләр күргәзмәсенә сәяхәт 4.2. Сыйлыйбыз 4.3. Баллы кишер *(режим вакыты)*

Октябрь I атна	1.1. Түтәлләрдә үсте яшелчә 1.2. Бар матур бакча 1.3. Яшелчәләр кибете *(режим вакыты)*
Мин яратам сине, Татарстан	
Октябрь II атна	2.1. Мин яратам сине, Татарстан 2.2. Туган җирем - Татарстан 2.3. Уйный-уйный эшлибез *(режим вакыты)*
Октябрь III атна	3.1. Гүзәл туган ягыбыз 3.2. Туган ил кайдан башлана? 3.3. Төсле туплар *(режим вакыты)*
Төсләр дөньясы	
Октябрь IV атна	4.1. Төсләр 4.2. Төсләр дөньясы 4.3. Юл маҗаралары *(режим вакыты)*
Кем эшләми, шул ашамый	
Ноябрь I атна	1.1. Яшелчә салаты 1.2. Яшелчәләр юабыз 1.3. Уңыш бәйрәме *(режим вакыты)*
Җиләк-җимешләр	
Ноябрь II атна	2.1. Җимешләр 2.2. Уйныйбыз да, җырлыйбыз да 2.3. Кем эшләми, шул ашамый *(режим вакыты)*
Минем гаиләм	
Ноябрь III атна	3.1. Безнең гаилә 3.2. Әби, бабайларны хөрмәтлик» 3.3. Яшелчәләр кибете» *(режим вакыты)*
Табын янында	
Ноябрь IV атна	4.1. Савыт-саба кибетенә сәяхәт 4.2. Савыт-саба 4.3. Ашханә *(режим вакыты)*
Декабрь I атна	1.1. Курчак Алиягә булыш 1.2. Чәй табыны 1.3. Кибеттә *(режим вакыты)*
Киемнәр дә безне бизиләр	
Декабрь II атна	2.1. Кием кешене бизи 2.2. «Кием-салым» кибетенә сәяхәт 2.3. Кунак килде *(режим вакыты)*
Салкын кыш, кышкы уеннар	
Декабрь III атна	3.1. Салкын кыш 3.2. Кышкы уеннар 3.3. Өстәл театры «Кем нәрсә ярата» *(режим вакыты)*
Декабрь IV атна	4.1. Без суыктан курыкмыйбыз 4.2. Кыш 4.3. Өстәл театры «Кем нәрсә ярата?» *(режим вакыты)*
Январь II атна	2.1. Кышкы уеннар 2.2. Ел фасыллары 2.3. Кем нәрсә ярата? *(режим вакыты)*
Кунак булсаң-тыйнак бул	
Январь III атна	3.1. Без ашыйбыз 3.2. Мин кунак яратам 3. 3. Кем нәрсә ярата? *(режим вакыты)*

<table>
<tr><td colspan="2">Киемнәр</td></tr>
<tr><td>Январь
IV атна</td><td>4.1. Киенергә ярдәм ит
4.2. Милли киемнәр
4.3. Курчак Алиягә ярдәм ит (режим вакыты)</td></tr>
<tr><td>Февраль
I атна</td><td>1.1. Киемнәр дә безне бизиләр
1.2. Киемнәр дөньясы
1.3. «Өч аю» (режим вакыты)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Йорт җиһазлары</td></tr>
<tr><td>Февраль
II атна</td><td>2.1. Матур әдәбият белән таныштыру
2.2. Өстәл театры «Өч аю»
2.3. Чисталыкта матурлык (режим вакыты)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Муса Җәлил безнең күңелләрдә</td></tr>
<tr><td>Февраль
III атна</td><td>3.1. Муса Җәлил безнең күңелләрдә
3.2. Батырлыкта - матурлык
3.3. Киемнәр кибете (режим вакыты)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Кояш гомере телим мин, әнием, сиңа</td></tr>
<tr><td>Февраль
IV атна</td><td>4.1. Без әни белән кибеткә бардык
4.2. Әниләр бәйрәме
4.3. Без киенәбез (режим вакыты)</td></tr>
<tr><td>Март
I атна</td><td>1.1. Әни кирәк»
1.2. Әниемнең тәмле ашлары
1.3. Курчакка булышабыз (режим вакыты)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Без язны яратабыз</td></tr>
<tr><td>Март
II атна</td><td>2.1. Яз килә
2.2. Яз килә, яз!
2.3. Кибеттә (режим вакыты)</td></tr>
<tr><td>Март
III атна</td><td>3.1. Татар халык иҗаты аша язны тасвирлау
3.2. «Нәүрүз» – яз бәйрәме
3.3. Ягымлы сүзләр (режим вакыты)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Безнең канатлы дусларыбыз</td></tr>
<tr><td>Март
IV атна</td><td>4.1. Күчмә кошлар
4.2. Кошлар
4.3. Күңелле уенчыклар (режим вакыты)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Габдулла Тукай иҗаты</td></tr>
<tr><td>Апрель
I атна</td><td>1.1. Габдулла Тукай
1.2. Г. Тукайның «Кызыклы шәкерт» шигырен уку. Тукай әсәрләреннән төзелгән мультфильмнардан өзекләр карау
1.3.«Маша һәм өч аю» (режим вакыты)</td></tr>
<tr><td>Апрель
II атна</td><td>2.1. Г. Тукай «Безнең гаилә», «Гаилә» рәсемен карау
2.2. Г. Тукай «Бала белән күбәләк»
2.3. «Киемнәр нигә югалган» (режим вакыты)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Чисталыкта-матурлык</td></tr>
<tr><td>Апрель
III атна</td><td>3.1. Саулык-зур байлык
3.2. Шигырь уку. Ә. Ерикәй «Чисталык сөябез»
3.3. Уенчыклар иленә сәяхәт (режим вакыты)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Җиңү алып килде май</td></tr>
<tr><td>Апрель
IV атна</td><td>4.1. Сугыш ветераннары белән очрашу
4.2. Курчакның туган көне
4.3. (режим вакыты)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Кунак көтәбез</td></tr>
</table>

Май I атна	1.1. Винни-пух кунакка бара 1.2. Чебурашка 1.3. Син нәрсә яратасың? *(режим вакыты)*
Хәрәкәттә-бәрәкәт	
Май II атна	2.1. Минем яраткан спорт төре, шигырь уку. В. Хәйруллина «Туплар» 2.2. Кем нәрсә ярата? 2.3. Арыслан баласы һәм ташбака ничек җыр җырлаган, яраткан мультфильмнар*(режим вакыты)*
Чәчәкле җәй	
Май III атна	3.1. Чәчәкләр-тормыш яме 3.2. Чәчәкле җәй 3.3. Театр уйныйбыз *(режим вакыты)*
Күңелле сабантуй	
Май IV атна	4.1. Күңелле Сабантуй уеннары 4.2. Сабан туена әзерлек 4.3. Бүген бездә сабантуй *(режим вакыты)*
35 атна	105

«Татарча сөйләшәбез» УМКсының, «Уйный-уйный үсәбез» проекты буенча зурлар төркемендә (5-6 яшь) тәрбияләнүче рус телле балаларга татар теле өйрәтү өчен комплекслы тематик план

Актив сүзләр: кишер, нинди?, баллы, ничә?, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк?, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз)

Сөйләм үрнәкләре:бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар?, күп (7 сүз).

Проектның эчтәлеге түбәндәге темалардан тора:

- Яшелчәләр;
- Ашамлыклар;
- Савыт-саба;
- Киемнәр;
- Шәхси гигиена;
- Өй җиһазлары;
- Бәйрәм «Туган көн»;
- Бәйрәм «Сабан туй»;

Уртанчылар төркемендәге темалар (гаилә, ашамлыклар, уенчыклар, саннар) ел дәвамында кабатлана.

Атнага егерме бишәр минутлык ике шөгыль, режим вакытында бер уен эшчәнлеге оештырыла.

Үткәрү вакыты	**Тема**	**Сүзлек, актив сүзләр**	**Сөйләм үрнәге**	**Аудиоязма (ИКТ - экранда эш (дәфтәр буенча) Анимацион сюжетлар**
Кабатлау				
Сентябрь I атна 1.1	Минем өем	әти, әни, кыз, малай, әби, бабай, кил монда	«Минем өем» проекты буенча	Аудиоязма №1 Экранда эш (дәфтәр буенча) №1

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td>Анимацион сюжет:
1. «Шалкан»</td></tr>
<tr><td colspan="5">Яшелчәләр</td></tr>
<tr><td>Сентябрь
Iатна
1.2</td><td>Шалкан әкияте</td><td>шалкан, әти, әни, кыз, эт, малай, песи, әби, бабай</td><td rowspan="11">- Бу нәрсә?
- Кишер.
- Мә, кишер.

- Нинди кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)?
- Зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)
- Мә, зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)
- Рәхмәт.

- Зур кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)
- Кечкенә кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)
- Чиста кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)
- Пычрак кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)

- Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) нинди?
- Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) тәмле, зур (кечкенә), матур, чиста (пычрак)

Кишер баллы.
Алма баллы.
- Мә кишер (алма), аша. Баллы?
- Әйе, баллы. Рәхмәт.</td><td rowspan="11">Аудиоязма №2-24

Экранда эш (дәфтәр буенча) №2-6

Анимацион сюжетлар:
1. «Баллы кишер»
2. «Уйный-уйный эшлибез»
3. «Юл маҗаралары»
4. «Кем эшләми, шул ашамый»</td></tr>
<tr><td>Сентябрь
Iатна
1.3
(режим вакыты)</td><td>Шалкан әкияте</td><td>әби, бабай, әти, әни, кыз, малай, эт, песи, шалкан.</td></tr>
<tr><td>Сентябрь
II атна
2.1</td><td>Кишер үстерәбез</td><td>кишер, нинди?</td></tr>
<tr><td>Сентябрь
IIатна
2.2</td><td>Баллы кишер</td><td>баллы,
баллы кишер,
баллы алма,
зур кишер, тәмле кишер</td></tr>
<tr><td>Сентябрь
IIатна
2.3
(режим вакыты)</td><td>Баллы кишер</td><td>баллы, баллы кишер, баллы алма, зур кишер, тәмле кишер</td></tr>
<tr><td>Сентябрь
III атна
3.1</td><td>Куян күчтәнәче</td><td>баллы</td></tr>
<tr><td>Сентябрь
III атна
3.2</td><td>Бар матур бакча</td><td>баллы (тәмле) кишер, баллы алма, зур кишер</td></tr>
<tr><td>Сентябрь
III атна
3.3
(режим вакыты)</td><td>Бар матур бакча</td><td>баллы (тәмле) кишер, баллы алма, зур кишер</td></tr>
<tr><td>Сентябрь
IV атна
4.1</td><td>Серле кәрзин</td><td>ничә? сана</td></tr>
<tr><td>Сентябрь
IVатна
4.2</td><td>Бар матур бакча</td><td>баллы кишер,зур, тәмле кишер, бәрәңге, суган, кыяр</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Сентябрь
IVатна
4.3
(режим вакыты)</td><td>Бар матур бакча</td><td>баллы кишер,зур, тәмле кишер, бәрәңге, суган, кыяр</td><td rowspan="12">- Ничә кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)? Сана.
- Ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)
- Оля, кил монда. Мә, ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр).
- Ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)

- Оля, кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер) бир.
- Мә, кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә,кишер).
- Рәхмәт.

- Коля, (1-10) кәбестә (суган, бәрәңге, кишер, кыяр) бир.
- Мә, (1-10) кәбестә (суган, бәрәңге, кишер, кыяр).
- Сау бул, Коля.

- Ничә кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер)?
- Бер (1-10) кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер).
- Кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер) пычрак.

- Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) кирәк?
- Кирәк.

- Коля, нәрсә кирәк?
- Кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) кирәк.
- Нинди кыяр?
- Яшел (тәмле, чиста) кыяр.</td><td rowspan="4"></td></tr>
<tr><td>Октябрь
I атна
1.1</td><td>Серле янчык</td><td>кызыл, сары, яшел,
суган, бәрәңге,
1-10 га кадәр санау</td></tr>
<tr><td>Октябрь
Iатна
1.2</td><td>Яшелчәләр кибете</td><td>нәрсә кирәк?
кыяр, суган, кәбестә, бәрәңге</td></tr>
<tr><td>Октябрь
Iатна
1.3
(режим вакыты)</td><td>Яшелчәләр кибете</td><td>ю
юа, кыяр, суган, кәбестә, бәрәңге</td></tr>
<tr><td>Октябрь
II атна
2.1</td><td>Серле кәрзин</td><td>кыяр</td><td rowspan="3"></td></tr>
<tr><td>Октябрь
II атна
2.2</td><td>Уйный-уйный эшлибез!</td><td>кыяр, суган, кәбестә, бәрәңге, кишер</td></tr>
<tr><td>Октябрь
II атна
2.3
(режим вакыты)</td><td>Уйный-уйный эшлибез!</td><td>кыяр, суган, кәбестә, бәрәңге, кишер</td></tr>
<tr><td>Октябрь
III атна
3.1</td><td>Без хезмәт яратабыз!</td><td>кәбестә, нинди?</td><td></td></tr>
<tr><td>Октябрь
IIIатна
3.2</td><td>Төсле туплар</td><td>кызыл, сары, сикер, туп</td><td rowspan="4">Аудиоязма № 2-24

ИКТ уен (эш дәфтәре буенча) № 2-6

Анимацион сюжетлар:
1. «Баллы кишер»
2. «Уйный-уйный эшлибез»
3. «Юл маҗаралары»
4. «Кем эшләми, шул ашамый»</td></tr>
<tr><td>Октябрь
IIIатна
3.3
(режим вакыты)</td><td>Төсле туплар</td><td>кызыл, сары, сикер, туп</td></tr>
<tr><td>Октябрь
IV атна
4.1</td><td>Төсләр дөньясы</td><td>кызыл, сары, сикер, туп</td></tr>
<tr><td>Октябрь
IVатна
4.2</td><td>Юл маҗаралары</td><td>кызыл, сары, сикер, яшел</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Октябрь
IVатна
4.3
(режим
вакыты)</td><td>Юл
маҗаралар
ы</td><td>кызыл, сары, сикер,
яшел</td><td rowspan="12">- Кыяр (суган, кишер,
бәрәңге, кәбестә)
пычрак.
- Мә, кыяр (суган,
кишер, бәрәңге, кәбестә)
ю.

- Оля кыяр (суган,
кишер, бәрәңге, кәбестә)
юа.
- Бу туп.
- Туп (алма) нинди?
- Туп (алма) сары
(кызыл, яшел)

- Нинди туп (алма) юк?
- Кызыл (сары, яшел) туп
(алма) юк.

- Кишер (суган, бәрәңге,
кәбестә, кыяр) кирәк?
- Кирәк.
- Коля, нәрсә кирәк?
- Кыяр (суган, кишер,
бәрәңге, кәбестә) кирәк.
- Нинди кыяр?
- Яшел (тәмле, чиста)
кыяр.
- Кыяр (суган, кишер,
бәрәңге, кәбестә)
пычрак.
- Мә, кыяр (суган,
кишер, бәрәңге, кәбестә)
ю.

- Оля кыяр (суган,
кишер, бәрәңге, кәбестә)
юа.
- Коля, нәрсә кирәк?
- Кыяр (суган, кишер,
бәрәңге, кәбестә) кирәк.
- Нинди кыяр?
- Яшел (тәмле, чиста)
кыяр.
- Зур кишер (суган,
бәрәңге, кәбестә, кыяр)
- Кечкенә кишер (суган,
бәрәңге, кәбестә, кыяр)
- Чиста кишер (суган,
бәрәңге, кәбестә, кыяр)
- Пычрак кишер (суган,
бәрәңге, кәбестә, кыяр)</td><td rowspan="9"></td></tr>
<tr><td>Ноябрь
I атна
1.1</td><td>Төсләр
дөньясы</td><td>яшел</td></tr>
<tr><td>Ноябрь
Iатна
1.2</td><td>Уңыш
бәйрәме</td><td>нәрсә бар? нәрсә
кирәк?</td></tr>
<tr><td>Ноябрь
Iатна
1.3
(режим
вакыты)</td><td>Уңыш
бәйрәме</td><td>нәрсә бар? нәрсә
кирәк?</td></tr>
<tr><td>Ноябрь
II атна
2.1</td><td>Яшелчә
салаты</td><td>кирәк, нәрсә кирәк?
нинди?</td></tr>
<tr><td>Ноябрь
IIатна
2.2</td><td>Кем
эшләми,
шул
ашамый</td><td>нәрсә бар? нәрсә
кирәк?</td></tr>
<tr><td>Ноябрь
IIатна
2.3
(режим
вакыты)</td><td>Кем
эшләми,
шул
ашамый</td><td>нәрсә бар? нәрсә
кирәк?</td></tr>
<tr><td>Ноябрь
III атна
3.1</td><td>Яшелчә ю!</td><td>юа, су</td></tr>
<tr><td>Ноябрь
IIIатна
3.2</td><td>Яшелчәләр
кибете</td><td>нәрсә кирәк?
нинди? ничә?</td></tr>
<tr><td>Ноябрь
IIIатна
3.3
(режим
вакыты)</td><td>Яшелчәләр
кибете</td><td>нәрсә кирәк?
нинди? ничә?</td><td rowspan="3"></td></tr>
<tr><td>Ноябрь
IV атна
4.1</td><td>Уйныйбыз
да,
җырлыйбы
з да!</td><td>нәрсә бар?</td></tr>
</table>

			- Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) нинди? - Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) тәмле, зур (кечкенә), матур, чиста (пычрак) Кишер баллы. Алма баллы. - Мә кишер (алма), аша. Баллы? - Әйе, баллы. Рәхмәт. - Бу туп. - Туп (алма) нинди? - Туп (алма) сары (кызыл, яшел) - Нинди туп (алма) юк? - Кызыл (сары, яшел) туп	
		Ашамлыклар		
Ноябрь IVатна 4.2	Ашханә	аш, ботка, аша, эч	тәмле аш (ботка, сөт, ипи, чәй) - Нәрсә кирәк? - Аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) кирәк. - Нинди аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге)? - Тәмле аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге). - Мә, аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) аша (эч). - Рәхмәт. Аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) тәмле.	Аудиоязма №25-29 Экранда эш (дәфтәр буенча) №7, 8 Анимацион сюжетлар: «Аш бүлмәсе»
Ноябрь IVатна 4.2 (режим вакыты)	Ашханә	аш, ботка, аша, эч		
Декабрь I атна 1.1	Ашамлыклар	аш, ботка		
Декабрь Іатна 1.2	Кибеттә	саннар, төсләр, яшелчәләр, ашамлыклар		
Декабрь Іатна 1.3 (режим вакыты)	Кибеттә	саннар, төсләр, яшелчәләр, ашамлыклар		
Декабрь II атна 2.1	Аю кунакка килгән	аш, ботка, сөт, чәй, ипи, тәмле, баллы		
Декабрь ІІатна 2.2	Кунак килгән	саннар, төсләр, яшелчәләр, уенчыклар		
Декабрь ІІатна 2.3 (режим вакыты)	Кунак килгән	саннар, төсләр, яшелчәләр, уенчыклар		

Декабрь III атна 3.1	Кем нәрсә ярата?	яратам	- Мин алма (ипи, сөт, чәй, ботка, аш, кыяр, кәбестә, бәрәңге, кишер) яратам. - Мин Коля(ны) (Оля(ны) яратам. - Мин курчак(ны) (аю(ны), песи(не), эт(не), куян(ны) яратам.	Аудиоязма № 50-60 ИКТ уен (эш дәфтәре буенча) № 16-19 Анимацион сюжетлар: 1. «Туган көн» 2. «Кем нәрсә ярата?»
Декабрь IIIатна 3.2	Өстәл театры «Кем нәрсә ярата?»	яратам		
Декабрь IIIатна 3.3 (режим вакыты)	Өстәл театры «Кем нәрсә ярата?»	яратам		
Декабрь IVатна 4.1				
Декабрь IVатна 4.2				
Декабрь IVатна 4.3 (режим вакыты)				
Савыт-саба				
Гыйнвар II атна 2.1	Туган көн	кашык, тәлинкә	- Кашык (тәлинкә, чынаяк) бир. - Нинди кашык (тәлинкә, чынаяк)? - Зур (кечкенә, сары, яшел, кызыл, зәңгәр). - Ничә кашык (тәлинкә, чынаяк)? - (1-10 га) кашык (тәлинкә, чынаяк). - Мә, (1-10) кашык(тәлинкә, чынаяк). - Мә, кызыл (сары, яшел, зәңгәр). чынаяк (тәлинкә, чынаяк).	Аудиоязма №30-37 Экранда эш (дәфтәр буенча) №9, 10 Анимацион сюжетлар: 1. «Өч аю» 2. «Чисталыкта - матурлык»
Гыйнвар IIатна 2.2	Курчак Алиягә булыш!	тәлинкә, кашык		
Гыйнвар IIатна 2.3 (режим вакыты)	Курчак Алиягә булыш!	тәлинкә, кашык		
Гыйнвар III атна 3.1	Чәй табыны әзерлибез	чынаяк		
Гыйнвар IIIатна 3.2	Өч аю	тәлинкә, кашык, чынаяк		
Гыйнвар IIIатна 3.3 (режим вакыты)	Өч аю	тәлинкә, кашык, чынаяк		
Гыйнвар IV атна	Төсле чынаяклар	зәңгәр		

4.1				
Гыйнвар IVатна 4.2	Чисталыкта - матурлык	зәңгәр		
Гыйнвар IVатна 4.3 (режим вакыты)	Чисталыкта - матурлык	зәңгәр		
	Киемнәр			
Февраль I атна 1.1	Туган көнгә яңа киемнәр	күлмәк	яшел (кызыл, сары, зәңгәр) күлмәк (чалбар). чиста күлмәк (чалбар). матур күлмәк (чалбар). күлмәк (чалбар) юк. - Оля, күлмәк (чалбар) бир. - Нинди күлмәк (чалбар)? - Сары (кызыл, яшел, зәңгәр) күлмәк (чалбар). - Ничә күлмәк (чалбар)? - Бер (1-10) күлмәк (чалбар) - Курчак, чалбар (күлмәк) ки (сал). - Оля, чалбар (күлмәк) бир. - Мә, чалбар (күлмәк). - Рәхмәт. Курчак, мә, чалбар (күлмәк) ки (сал).	Аудиоязма №38-43 Экранда эш (дәфтәр буенча) №11, 12 Анимацион сюжетлар: 1. «Киемнәр кибетендә» 2. «Шаян уенчыклар»
Февраль Iатна 1.2	Киемнәр кибете	күлмәк, чалбар ки, сал		
Февраль Iатна 1.3 (режим вакыты)	Киемнәр кибете	күлмәк, чалбар ки, сал		
Февраль II атна 2.1	Курчакны киендер	чалбар		
Февраль IIатна 2.2	Без киенәбез	күлмәк, чалбар, ки, сал		
Февраль IIатна 2.3	Без киенәбез	күлмәк, чалбар, ки, сал		
Февраль III атна 3.1	Киенергә ярдәм ит	ки		
Февраль IIIатна 3.2	Курчакларга булышабыз	күлмәк, чалбар, ки, сал		
Февраль IIIатна 3.3 (режим вакыты)	Курчакларга булышабыз	күлмәк, чалбар, ки, сал		
Февраль IV атна 4.1	Алия йокларгаҗы ена	сал, йокла	- Курчак, йокла.	
Февраль IVатна 4.2	Кибеттә	күлмәк, чалбар, ки, сал, нәрсә кирәк?		
Февраль IVатна 4.3	Кибеттә	күлмәк, чалбар, ки, сал, нәрсә кирәк?		

(режим вакыты)				
Шәхси гигиена				
Март I атна 1.1	Хәерле көн	бит, кул, хәерле көн	- Хәерле көн. - Мә су, бит (кул) ю. - Бит (кул) чиста. - Бит (кул) чиста. - Әйе, бит (кул) чиста.	Аудиоязма № 43, 44-48 Экранда эш (дәфтәр буенча) №13, 14 Анимацион сюжет: 1. «Ни өчен киемнәр югалган?»
Март Iатна 1.2	Ягымлы сүзләр	өйрәнгән лексиканы ныгыту		
Март Iатна 1.3 (режим вакыты)	Ягымлы сүзләр	өйрәнгән лексиканы ныгыту		
Март II атна 2.1	Курчак белән уйныйбыз	күлмәк, чалбар, ки, сал, нәрсә кирәк	яшел (кызыл, сары, зәңгәр) күлмәк (чалбар). чиста күлмәк (чалбар). матур күлмәк (чалбар). күлмәк (чалбар) юк. - Оля, күлмәк (чалбар) бир. - Нинди күлмәк (чалбар)? - Сары (кызыл, яшел, зәңгәр) күлмәк (чалбар). - Ничә күлмәк (чалбар)? - Бер (1-10) күлмәк (чалбар) - Курчак, чалбар (күлмәк) ки (сал). - Оля, чалбар (күлмәк) бир. - Мә, чалбар (күлмәк). - Рәхмәт. Курчак, мә, чалбар (күлмәк) ки (сал).	
Март IIатна 2.2	Шаян уенчыклар	өйрәнгән лексиканы ныгыту		
Март IIатна 2.3 (режим вакыты)	Шаян уенчыклар	өйрәнгән лексиканы ныгыту		
Өй җиһазлары				
Март III атна 3.1	Өстәл театры «Өч аю»	өстәл, урындык, карават	- Зур (кечкенә) урындык (өстәл, карават). - Зур аю, мә зур карават (өстәл, урындык). - Кечкенә аю, мә кечкенә карават (өстәл, урындык). - Нәрсә кирәк? - Карават (өстәл,	Аудиоязма № 49 Экранда эш (дәфтәр буенча) №15 Анимацион сюжет: 1. «Маша һәм өч аю»
Март III атна 3.2	Маша һәм өч аю	лексиканы ныгыту		
Март III атна 3.3 (режим	Маша һәм өч аю	лексиканы ныгыту		

вакыты)			урындык) кирәк. - Нинди карават? - Зур (кечкенә, сары, яшел, зәңгәр) карават. - Мә, зур карават. - Рәхмәт. яшел (кызыл, сары, зәңгәр) күлмәк (чалбар). чиста күлмәк (чалбар). матур күлмәк (чалбар). күлмәк (чалбар) юк. - Оля, күлмәк (чалбар) бир. - Нинди күлмәк (чалбар)? - Сары (кызыл, яшел, зәңгәр) күлмәк (чалбар). - Ничә күлмәк (чалбар)? - Бер (1-10) күлмәк (чалбар) - Курчак, чалбар (күлмәк) ки (сал). - Оля, чалбар (күлмәк) бир. - Мә, чалбар (күлмәк). - Рәхмәт. Курчак, мә, чалбар (күлмәк) ки (сал).	
Март IV атна 4.1	Кибеттә	өйрәнгән лексиканы ныгыту		
Март IV атна 4.2	Ни өчен киемнәр югалган?»	лексиканы ныгыту		
Март IV атна 4.3 (режим вакыты)	Ни өчен киемнәр югалган?»	лексиканы ныгыту		
Апрель I атна 1.1	Уйнарга яратабыз	яратам	- Мин алма (ипи, сөт, чәй, ботка, аш, кыяр, кәбестә, бәрәңге, кишер) яратам. - Мин Коля(ны) (Оля(ны) яратам. - Мин курчак(ны) (аю(ны), песи(не), эт(не), куян(ны) яратам. - Нәрсә бар? - Туп (курчак) бар. - Нәрсә юк? - Туп (курчак) юк. Бар, юк сүзләрен кулланып «Гаилә», «Яшелчә», «Уенчыклар» темаларын кабатлау. Диалогларны кабатлау. «Кибетле» уеннары.	Аудиоязма №50-60 Экранда эш (дәфтәр буенча) №16-19 Анимацион сюжетлар: 1. «Туган көн» 2. «Кем нәрсә ярата?»
Апрель I атна 1.2	Уенчыклар иленә сәяхәт	лексиканы ныгыту, курчак, песи, эт, туп, машина, аю, куян		
Апрель I атна 1.3 (режим вакыты)	Уенчыклар иленә сәяхәт	лексиканы ныгыту, курчак, песи, эт, туп, машина, аю, куян		
Апрель II атна 2.1	Уйный-уйный үсәбез	нәрсә бар? бар		
Апрель II атна 2.2	Курчакның туган көне	лексиканы ныгыту		
Апрель II атна	Курчакның туган көне	лексиканы ныгыту		

2.3 (режим вакыты)			- Нәрсә бар? - Туп (курчак) бар. - Нәрсә юк? - Туп (курчак) юк. «Бар», «Юк» сүзләрен кулланып «Гаилә», «Яшелчә»«Уенчыклар» темаларын кабатлау. Диалогларны кабатлау. «Кибет» уеннары.	
Апрель III атна 3.1	Нәрсә бар?	лексиканы ныгыту		
Апрель III атна 3.2	Син нәрсә яратасың?	лексиканы ныгыту		
Апрель III атна 3.3 (режим вакыты)	Син нәрсә яратасың?	лексиканы ныгыту		
Апрель IV атна 4.1	«Бар, юк»	бар, юк, нәрсә бар?		
Апрель IV атна 4.2	Кем нәрсә ярата?	лексиканы ныгыту		
Апрель IV атна 4.3 (режим вакыты)	Кем нәрсә ярата?	лексиканы ныгыту		
Бәйрәм «Сабантуй»				
Май II атна 2.1	Сабантуйга әзерләнәбез!	мә, рәхмәт, чәк-чәк, конфет, сок, ипи, сөт, чәй	Ел дәвамында өйрәнелгән сүзләр, сөйләм үрнәге кулланыла. «Гаилә», «Яшелчә», «Уенчыклар» темаларын кабатлау. «Кибетле» уеннары.	Аудиоязма №61-63 Анимацион сюжетлар: 1. «Сабантуй бәйрәме»
Май II атна 2.2	Без театр уйныйбыз	лексиканы ныгыту		
Май II атна 2.3 (режим вакыты)	Без театр уйныйбыз	лексиканы ныгыту		
Май III атна 3.1	Күңелле Сабантуй уеннары	пассив сүзлек: йөгер, сикер, уйна, җырла, бие!		
Май III атна 3.2	Биибез дә, җырлыйбыз да	лексиканы ныгыту		
Май III атна 3.3	Биибез дә, җырлыйбыз да	лексиканы ныгыту		

(режим вакыты)				
Май IV атна 4.1	Сабантуй бәйрәме	лексиканы ныгыту		
Май IV атна 4.2	Бездә Сабантуй	нәрсә? нинди? ничә? лексиканы ныгыту		
Май IV атна 4.3 (режим вакыты)	Бездә Сабантуй	Нәрсә? Нинди? Ничә? лексиканы ныгыту		

2.4. Мәктәпкә әзерлек төркеме (6-7 яшь)

«Туган телдә сөйләшәбез» (икенче вариант)мәктәпкә әзерлек төркемендә (6-7 яшь) тәрбияләнүче татар балаларына ана теле өйрәтү өчен комплекслы - тематик план

Үткәрү вакыты	**Проект, шөгыль темалары**
	Әйдәгез, танышабыз!
Сентябрь Iатна	1.1. Әйдәгез, танышабыз 1.2. Тәмле сүз – җан азыгы 1.3. Әйдәгез, танышабыз *(катнаш шөгыль)*
	Тату гаилә
Сентябрь IIатна	2.1. Минем өем 2.2. Тату гаилә 2.3. Мияу адашкан *(катнаш шөгыль)*
	Абдулла Алиш иҗаты
Сентябрь IIIатна	3.1. А. Алиш иҗаты белән танышу 3.2. А. Алиш «Сертотмас үрдәк» әкияте 3.3. Бу кем? *(катнаш шөгыль)*
	Алтын көз
Сентябрь IVатна	4.1. Алтын көз 4.2. Көз җитте 4.3. Аю баласы дөнья белән таныша *(катнаш шөгыль)*
	Көзге байлык
Октябрь Iатна	1.1. Яшелчәләр 1.2. Яшелчәләр 1.3. Бу нәрсә? *(катнаш шөгыль)*
	Көз күчтәнәчләре
Октябрь II атна	2.1. Җиләк - җимешләр 2.2. Көз күчтәнәчләре 2.3. «Батыр Мияу белән куркак куян» *(катнаш шөгыль)*
	Икмәк – яшәү терәге
Октябрь III атна	3.1. Игенченең тырышлыгы кырларыннан күренә 3.2. Кунак чакырдык 3.3. Дусларны сыйлыйбыз *(катнаш шөгыль)*

Ашамлыклар	
Октябрь IV атна	4.1. Ашамлыклар 4.2. Кунак көтәбез 4.3. Тату гаилә *(катнаш шөгыль)*
Савыт – саба	
Ноябрь I атна	1.1. Савыт - саба 1.2. Савыт - саба 1.3. Юмарт аю *(катнаш шөгыль)*
Өй җиһазлары	
Ноябрь II атна	2.1. Минем өем, өй җиһазлары 2.2. Минем өем, өй җиһазлары 2.3. Әйдәгез уйныйбыз *(катнаш шөгыль)*
Милли киемнәр	
Ноябрь III атна	3.1. Әбиемнең серле сандыгы 3.2. Кием кешене бизи 3.3. Кая барасың? *(катнаш шөгыль)*
Минем туган җирем	
Ноябрь IV атна	4.1. Татарстан буйлап сәяхәт 4.2. Спорт бәйрәменә барабыз 4.3. Кафега барабыз *(катнаш шөгыль)*
Башкалам – Казан	
Декабрь I атна	1.1. Башкалам - Казан 1.2. Туган илем – туган өем 1.3. Бергәләп уйныйбыз *(катнаш шөгыль)*
Кыргый хайваннар	
Декабрь II атна	2.1. Кыргый хайваннар 2.2. Кыргый хайваннар 2.3. Бергәләп уйныйбыз *(катнаш шөгыль)*
Ишек алдында	
Декабрь III атна	3.1. Йорт кошлары 3.2. Йорт хайваннары 3.3. Спорт бәйрәме *(катнаш шөгыль)*
Кыш килде	
Декабрь IV атна	4.1. Кыш килде 4.2. Кыш 4.3. Көчлеләр, кыюлар, җитезләр *(катнаш шөгыль)*
Кышкы уеннар	
Январь II атна	2.1. Кышкы уеннар 2.2. Яңа ел бәйрәме 2.3. Көчлеләр, кыюлар, җитезләр *(катнаш шөгыль)*
Кыш. Кышкы уеннар	
Январь III атна	3.1. Кыш 3.2. Кышкы уеннар 3. 3. М. Җәлил иҗаты *(катнаш шөгыль)*
Кышлаучы кошлар	
Январь IV атна	4.1. Кышлаучы кошлар 4.2. Кошлар кафесы. Кошларга ярдәм итик! 4.3. М. Җәлил иҗаты *(катнаш шөгыль)*
Киемнәр	

Февраль I атна	1.1. Киемнәр 1.2. Кышкы киемнәр 1.3. Дуслар спорт бәйрәмендә *(катнаш шөгыль)*
Муса Җәлил	
Февраль II атна	2.1. Муса Җәлил 2.2. Муса Җәлил әсәрләре 2.3. Безнең дуслар *(катнаш шөгыль)*
И туган тел, и матур тел...	
Февраль III атна	3.1. Бөтендөнья телләр көне 3.2. «И туган тел, и матур тел... » 3.3. Циркта *(катнаш шөгыль)*
Безнең шәһәр	
Февраль IV атна	4.1. Безнең шәһәр 4.2. Безнең шәһәр 4.3. Шаян кошлар *(катнаш шөгыль)*
Ямьле яз	
Март I атна	1.1. Ямьле яз 1.2. Ямьле яз 1.3. Урманда зур концерт (катнаш эшчәнлек)
Әкияттә кунакта	
Март II атна	2.1. Әкияттә кунакта 2.2. «Хуш киләсең, Нәүрүз! » 2.3. Акбай туган көнгә җыена *(катнаш шөгыль)*
Күчмә кошлар	
Март III атна	3.1. Күчмә кошлар 3.2. Күчмә кошлар 3.3. Туган көн *(катнаш шөгыль)*
Белем иленә сәяхәт	
Март IV атна	4.1. Белем иленә сәяхәт 4.2. Уку бүлмәсе. Серле чәчәк 4.3. Урман китапханәсендә *(катнаш шөгыль)*
Мәктәп	
Апрель I атна	1.1. Без мәктәпкә барабыз 1.2. Без мәктәпкә барабыз 1.3. Күңелле сәяхәт *(катнаш шөгыль)*
Урман-безнең байлыгыбыз	
Апрель II атна	2.1. Урманда 2.2. Нәрсә ул «Кызыл китап?» 2.3. «Теремкәй» *(катнаш шөгыль)*
Габдулла Тукай	
Апрель III атна	3.1. Г. Тукай әкиятләренә сәяхәт 3.2. Без - Тукай оныклары 3.3. Уйныйбыз *(катнаш шөгыль)*
Әкияттә кунакта	
Апрель IV атна	4.1. «Эш беткәч, уйнарга ярый» 4.2. «Алтын бөртекләр», «Агачлар да авырый» 4.3. Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар *(катнаш шөгыль)*
Белем иленә сәяхәт	
Май I атна	1.1. Могҗизалар кыры 1.2. Белем иленә сәяхәт 1.3. Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар *(катнаш шөгыль)*

Без уйнарга яратабыз	
Май II атна	2.1. Казанга спорт бәйрәменә барабыз 2.2. Без уйнарга яратабыз, сюжетлы - рольле уеннар 2.3. Мәктәпкә барабыз *(катнаш шөгыль)*
Җиңү бәйрәме	
Май III атна	3.1. Алар безгә җиңү бүләк итте 3.2. Җиңү бәйрәме 3.3. Мәктәпкә барабыз (катнаш эшчәнлек)
Хуш бакчам, исәнме мәктәп!	
Май IV атна	4.1. Кабатлау, хуш бакчам, исәнме мәктәп 4.2. Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар 4.3. Без әкиятләр яратабыз *(катнаш шөгыль)*
35 атна	105

«Татарча сөйләшәбез» УМКсының, «Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар» проекты буенча мәктәпкә әзерлек төркемендә (6-7 яшь) тәрбияләнүче рус телле балаларга татар теле өйрәтү өчен комплекслы тематик план

Якынча 60 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.

Актив сүзләр: син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?,сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, җырла, җырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр, нәрсә яратасың? (пассив сүз).

Проектның эчтәлеге уртанчылар, зурлар төркемендә өйрәнгән сүзләргә таянып аралашуга корылган.

Атнага утыз минутлык, өч шөгыль оештырыла, (бер шөгыль фронталь).

Үткәрү вакыты	**Тема**	**Сүзлек, актив сүзләр**	**Сөйләм үрнәге**	**Аудиоязма (ИКТ - экранда эш (дәфтәр буенча) Анимацион сюжетлар**
Сентябрь I атна 1.1	Әйдәгез танышабыз	син кем?		Аудиоязма №1 - 2
Сентябрь Iатна 1.2	Син кем?	син кем?		
Сентябрь Iатна 1.3 (катнаш шөгыль)	Әйдәгез танышабыз	син кем?		
Сентябрь II атна 2.1	Хәерле көн.	хәерле көн	Хәерле көн, Оля (Коля). -Хәерле көн, әни (әти, бабай, әби).	Аудиоязма №3 - 5 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №1 Мультфильм: «Мияу
Сентябрь	Ягымлы	хәерле көн		

IIатна 2.2	сүзләр			адашкан»
Сентябрь IIатна 2.3 (катнаш шөгыль)	Мияу адашкан. Ягымлы сүзләр	хәерле көн		
Сентябрь III атна 3.1	Син кем?	тычкан		Аудиоязма №6 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №2 Аудиоязма №7 - 8 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №3 Мультфильм:»Аю баласы дөнья белән таныша» Аудиоязма №9 - 10 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №4
Сентябрь III атна 3.2	«Шалкан» әкиятен сәхнәләштерү	бу кем?		
Сентябрь III атна 3.3 (катнаш шөгыль)	Бу кем?	бу кем?		
Сентябрь IV атна 4.1	Бу нәрсә?	бу нәрсә?		
Сентябрь IVатна 4.2	Кем нишли?	нишли? йоклый, утыра	-Песи нишли? -Песи йоклый. -Әни нишли? -Әни утыра. -Коля нишли? -Коля ашый (эчә). Мияу, нишлисең? -Ашыйм. -Акбай, нишлисең? -Эчәм. -Оля (Коля), нишлисең? -Уйныйм.	Аудиоязма №12 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №5 Аудиоязма №13 - 14
Сентябрь IVатна 4.3 (катнаш шөгыль)	Аю баласы дөнья белән таныша	нишли? утыра йоклый		
Октябрь I атна 1.1	Кем нишли?	нишли? йоклый, утыра.		
Октябрь Iатна 1.2	Яшелчәләр. Нәрсә, нинди, ничә?Кем нишли?	нишли? йоклый, утыра, йоклый		
Октябрь Iатна 1.3 (катнаш шөгыль)	Бу нәрсә?	бу нәрсә?		
Октябрь II атна 2.1	Дусларны сыйлыйбыз	ашый, эчә		
Октябрь II атна 2.2	Без кунак яратабыз. Сыйлану	нишлисең? эчәм, ашыйм		
Октябрь II атна	Батыр Мияу	бу нәрсә? нишли? йоклый, утыра		

2.3 (катнаш шөгыль)	белән Куркак куян			
Октябрь III атна 3.1	Нишлисең?	нишлисең? эчәм, ашыйм		
Октябрь IIIатна 3.2	Нишлисең?	нишлисең? эчәм, ашыйм		
Октябрь IIIатна 3.3 (катнаш шөгыль)	Дусларны сыйлыйбыз	ашый, эчә		
Октябрь IV атна 4.1	Әйдәгез, уйныйбыз	уйный, уйныйм		
Октябрь IVатна 4.2	Без кунак яратабыз. Сыйлану	нишлисең? эчәм, ашыйм		
октябрь IVатна 4.3 (катнаш шөгыль)	Тату гаилә	ашый, эчә, нишлисең? ашыйм, эчәм		
Ноябрь I атна 1.1	Кунак килде	утырам		
Ноябрь Iатна 1.2	Дусларым белән сыйланабыз	Нишли? Нишлисен? ашый, эчә. ашыйм, эчәм.		
Ноябрь Iатна 1.3 (катнаш шөгыль)	Юмарт аю	уйный, уйныйм		
Ноябрь II атна 2.1	Дусларым белән сыйланабыз	Нишли? Нишлисен? ашый, эчә. ашыйм, эчәм.		
Ноябрь IIатна 2.2	Кафеда	Нишли? Нишлисен? ашый, эчә. ашыйм, эчәм.		
Ноябрь IIатна 2.3 (катнаш шөгыль)	Әйдәгез уйныйбыз	уйный, уйныйм		
Ноябрь III атна	Кафега барабыз	барам, кая барасың?	-Кая барасың? -Кафега барам.	Мультфильм:

3.1			-Син нишлисең? -Мин бәрәңге ашыйм (чәй эчәм, уйныйм, барам, утырам, йоклый)	«Кафега барабыз» Экранда эш (Дәфтәр буенча) №7
Ноябрь IIIатна 3.2	Без кафеда	барам, кая барасың? син нишлисең?		
Ноябрь IIIатна 3.3 (катнаш шөгыль)	Кая барасың?	барам, кая барасың?		
Ноябрь IV атна 4.1	Кафеда сыйланабыз	син нишлисең?		
Ноябрь IVатна 4.2	Әниемнең туган көне	ашый, эчә, ашыйм, эчәм, утыр		
Ноябрь IVатна 4.3 (катнаш шөгыль)	Кафега барабыз	барам, кая барасың? син нишлисең?		
Декабрь I атна 1.1	Бәйрәм	сикер, сикерәм	Туп, туп Матур туп. Сикер-сикер, Матур туп. Куян сикерә (йөгерә). Туп сикерә. Песи сикерә (йөгерә). Төлке сикерә (йөгерә). -Йөгер! Син нишлисең? -Мин йөгерәм. Мин чәк-чәк ашыйм. -Мин өчпочмак ашыйм.	Аудиоязма №21-23 Мультфильм: «Урманда күңелле уеннар» Аудиоязма №24 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №8 Аудиоязма №25-28 Мультфильм: «Көчлеләр, кыюлар, җитезләр» Аудиоязма №29-30 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №9 Мультфильм: «Җәнлекләр спорт бәйрәмендә»
Декабрь Iатна 1.2	Күңелле бәйрәм	сикер, сикерәм		
Декабрь Iатна 1.3 (катнаш шөгыль)	Бергәләп уйныйбыз	сикерә, йөгерә, төлке		
Декабрь II атна 2.1	Күңелле уеннар	сикерә, йөгерә, төлке		
Декабрь IIатна 2.2	Уйныйбыз	сикерә, йөгерә, төлке син нишлисең?		
Декабрь IIатна 2.3 (катнаш шөгыль)	Бергәләп уйныйбыз	сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке		
Декабрь III атна 3.1	Спорт бәйрәменә әзерләнәбез	йөгер-йөгерәм		
Декабрь IIIатна 3.2	Спорт бәйрәмендә	йөгер-йөгерәм		
Декабрь	Спорт	барам, кая		

IIIатна 3.3 (катнаш шөгыль)	бәйрәме	барасың?		
Декабрь IV атна 4.1	Бәйрәмгә барабыз	чәк-чәк, өчпочмак		
Декабрь IVатна 4.2	Мин барам	Барам, кая барасың? Нишлисең?		
Декабрь IVатна 4.3 (катнаш шөгыль)	Көчлеләр, кыюлар, җитезләр	йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак		
Гыйнвар II атна 2.1	Бәйрәмгә барабыз	чәк-чәк, өчпочмак		
Гыйнвар IIатна 2.2	Мин барам	Барам, кая барасың? Нишлисең?		
Гыйнвар IIатна 2.3 (катнаш шөгыль)	Көчлеләр, кыюлар, җитезләр	йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак		
Гыйнвар III атна 3.1	Казанда спорт бәйрәме	сиңа ничә яшь?	Сиңа ничә яшь? -6 яшь	Аудиоязма №31-32
Гыйнвар IIIатна 3.2	Спорт бәйрәмендә	яшь, сиңа ничә яшь?		
Гыйнвар IIIатна 3.3 (катнаш шөгыль)	Казанда спорт бәйрәме	яшь, сиңа ничә яшь?		
Гыйнвар IV атна 4.1	Уеннар эстафетасы	яшь, сиңа ничә яшь? бүре, керпе	Мин бүре. Мин зур, матур, чиста.	Аудиоязма №33-34 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №10
Гыйнвар IVатна 4.2	Эстафетада катнашабыз	яшь, сиңа ничә яшь? бүре, керпе		Мультфильм: «Циркта»
Гыйнвар IVатна 4.3 (катнаш шөгыль)	Җәнлекләр спорт бәйрәмендә	яшь, сиңа ничә яшь? бүре, керпе	Әтәч зур, матур Тавык кечкенә, матур -Син кем? -Мин үрдәк.	Аудиоязма №35 - 36 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №11 Аудиоязма №37 - 38 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №12
Февраль I атна	Безнең дуслар	тавык, әтәч.		

1.1				
Февраль Іатна 1.2	Үрдәк дусларын тапты	үрдәк	Куян чана шуа.	Мультфильм: «Шаян кошлар»
Февраль Іатна 1.3 (катнаш шөгыль)	Безнең дуслар	тавык, әтәч	Мин чана шуам.	Аудиоязма №39 - 40 Аудиоязма №41 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №13
Февраль II атна 2.1	Акбай чана шуа	чана, шуа.	-Аю, әйдә, бие!	Мультфильм: «Урманда зур концерт»
Февраль IIатна 2.2	Чана шуам	шуам		
Февраль IIатна 2.3 (катнаш шөгыль)	Циркта	тавык, әтәч, үрдәк		Аудиоязма №42 - 44 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №14
Февраль III атна 3.1	Әйдә, бие!	бие, бии, әйдә.		
Февраль IIIатна 3.2	Без биибез	биим.		
Февраль IIIатна 3.3 (катнаш шөгыль)	Шаян кошлар	чана, шуа, шуам		
Февраль IV атна 4.1	Мияуның бүлмәсен бизибез»	ак, кара.		
Февраль IVатна 4.2	Туган көнгә бүләк әзерлибез	жырла, жырлыйм Мин бүре. Мин зур, матур, чиста. Әтәч зур, матур Тавык кечкенә, матур -Син кем? -Мин үрдәк. Куян чана шуа. Мин чана шуам. -Аю, әйдә, бие!		

Февраль IVатна 4.3 (катнаш шөгыль)	Урманда зур концерт	бие, бии,әйдә, биим		
Март I атна 1.1	Мияуның туган көне	жырлыйбыз, зур рәхмәт.	-Син нишлисең? -Мин җырлыйм. җырлыйбыз зур рәхмәт	Мультфильм: «Мияуның туган көне» Аудиоязма №50 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №16 Аудиоязма №51 - 53 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №17
Март Іатна 1.2	Туган көн табынында	зур рәхмәт.		
Март Іатна 1.3 (катнаш шөгыль)	Акбай туган көнгә барырга әзерләнә	ак, кара,җырла, җырлыйм		
Март II атна 2.1	Күңелле сәяхәт	китап укый.	Кыз китап укый. рәсем ясыйм-алма ясыйм мәктәп -Кем укый. -Мин укыйм.	Мультфильм «Уйный-уйный укыйбыз» Аудиоязма №61-63 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №19 Мультфильм: «Урман мәктәбендә» Аудиоязма №64
Март IIатна 2.2	Күңелле сәяхәт	рәсем ясыйм. Сөйләм үрнәге: мәктәп		
Март IIатна 2.3 (катнаш шөгыль)	Туган көн	җырлыйбыз, зур рәхмәт		
Март III атна 3.1	Күңелле сәяхәт	укыйм, кем укый		
Март III атна 3.2	Күңелле сәяхәт	укыйм, кем укый		
Март III атна 3.3 (катнаш шөгыль)	Урман китап ханәсендә	китап укый, рәсем ясыйм, мәктәп		
Март IV атна 4.1	Мәктәптә	бик тәмле		
Март IV атна 4.2	Уку бүлмәсе	дәфтәр		
Март IV атна 4.3 (катнаш шөгыль)	Күңелле сәяхәт	укыйм, кем укый?		
Апрель	Өстәл	кем яши?	Терем-терем, теремкәй,	Аудиоязма №65-66

I атна 1.1	театры «Теремкәй»		Зур түгел, кечкенә. Теремкәйдә тычкан яши. Теремкәйдә куян яши. Теремкәйдә бүре яши. Теремкәйдә төлке яши. Теремкәйдә аю яши. Алар бик дус.	
Апрель I атна 1.2	«Теремкәй» әкиятен сәхнәләштерү	кем яши?		
Апрель I атна 1.3 (катнаш шөгыль)	«Теремкәй» әкиятен сәхнәләштерү	кем яши?		
Апрель II атна 2.1	Өстәл театры «Кем нәрсә ярата?»	Кем нәрсә ярата? Яратам Хәерле көн	-Кәҗә кая? -Әнә, кәҗә кәбестә ашый. Кәҗә кәбестә ярата. -Мин ипи яратам. Песи, син нәрсә яратасың? -Мин сөт яратам. Сөт тәмле. -Мә, кәҗә, ботка аша. -Юк, кәбестә яратам. Кәбестә тәмле.	Мультфильм: «Кем нәрсә ярата?» Аудиоязма №67 - 71 Экранда эш (Дәфтәр буенча) №20
Апрель II атна 2.2	«Кем нәрсә ярата?» әкиятен сәхнәләштерү	Кем нәрсә ярата? Яратам Хәерле көн		
Апрель II атна 2.3 (катнаш шөгыль)	Уйныйбыз	Кем нәрсә ярата? Яратам. Хәерле көн		
Апрель III атна 3.1	Белем иленә сәяхәт	алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла		
Апрель III атна 3.2	Могҗизалар кыры	алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла.		
Апрель III атна 3.3 (катнаш шөгыль)	Могҗизалар кыры	алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла.		
Апрель IV атна 4.1	Могҗизалар кыры	алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла.		
Апрель IV атна	Без инде хәзер	темалар лексикасы һәм сөйләм		

4.2	зурлар – мәктәпкә илтә юллар	үрнәкләре кулланыла		
Апрель IV атна 4.3 (катнаш шөгыль)	Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар	темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла		
Май II атна 1.1	Уйныйбыз да, җырлыйбыз да	Алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла		
Май II атна 1.2	Тыңлагыз, тыңлагыз! Балалар сөйләшә	*Сүзлек:* өйрәнгән сүзләрне, сүзтезмәләрне сөйләмдә активлаштыру, үзлектән җавап бирергә өйрәтүне дәвам итү. Ягымлы сүзләр – исәнмесез, сау булыгыз, зур рәхмәт**,** бик тәмле Нишли? Уйный, бии, сикерә, йөгерә, ашый, җырлый**,** рәсем ясый, китап укый.Нишлисең? Уйныйм, биим, йөгерәм, ашыйм, җырлыйм, рәсем ясыйм, китап укыйм		
Май II атна 1.3 (катнаш шөгыль)	Мәктәпкә барабыз	кабатлау		
Май III атна 2.1	Мәктәпкә барабыз	Алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла		
Май III атна 2.2	Мәктәпкә барабыз	Алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла		

Май III атна 2.3 (катнаш шөгыль)	Мәктәпкә барабыз	Алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла		
Май III атна 3.1	Сау бул, бакча, исәнме, мәктәп	алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла		
Май III атна 3.2	Сау булыгыз, уенчыклар, сау булыгыз, апалар	Алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла		
Май III атна 3.3 (катнаш шөгыль)	Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар	Алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла		
Май IV атна 4.1	Күңелле уеннар	Алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла		
Май IV атна 4.2	Уйныйбыз да уйныйбыз	Алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла		
Май IV атна 4.3 (катнаш шөгыль)	Без әкият яратабыз	Алдагы үткән темалар лексикасы һәм сөйләм үрнәкләре кулланыла		

2.5. Үзләштерү дәрәҗәләре

«Татарча сөйләшәбез» укыту-методик комплекты буенча белем дәрәҗәләре үсеше күрсәткечен билгеләү

Методик киңәшләр:

Методик кулланмаларда 60 ар белем бирү эшчәнлегенең конспектлары бирелгән. Ел дәвамында, тәрбияче үзе иҗади якын килеп, укыту методик кулланмада бирелгән тематик планга таянып, мультфильмнар, анимацион сюжетлар, «Әкият илендә» тапшыруын кулланып, индивидуаль эшне дә кертеп, көндәлек план төзи.

Телгә өйрәтүнең төп формасы һәм чарасы булып белем бирү эшчәнлеге алына. Ул системалы рәвештә план буенча үткәрелә. Өйрәнелгән сүзләр, сүзтезмәләр, диалоглар эшчәнлектән тыш уен вакытларында активлаштырыла һәм ныгытыла, көндәлек аралашуда кулланыла.

Яңа сүзләрне, сүзтезмәләрне, ситуацияләрне балалар аңламаган очракта, тәрбияче рус телендә сөйли.

Пиктограммалар мәктәпкә әзерлек төркемендә, яңа сүзләр (фигыльләр) белән беренче тапкыр таныштырганда гына кулланыла.

Балаларга темадан тыш артык сүзләр, уеннар, җырлар, шигырьләр бирелергә тиеш түгел.

Бала татар телендә сүзне дөрес әйтмәгән очракта, тәрбияче баланы тыңлап сүзнең дөрес үрнәген бирә. Балалардан авазларның дөрес әйтелешен катгый таләп итмәскә кирәк.

Тәрбияче сөйләмендә акцент, җирле диалект, аваз кимчелекләре булмаска тиеш.

Тәрбияче сүзлек белән эшләгәндә татар һәм рус телләре өчен уртак сүзләргә таяна ала.

Тәрбияче үзенең эшенә иҗади якын килергә, төрле алымнар, чаралар эзләп, аларны кулланырга тиеш.

Укыту-методик комплекты кысаларында, лексик минимумны үзләштергән очракта, эшчәнлектә планлаштырылган уеннарның эчтәлеген үзгәртү, яңа алымнар кертү, баету хуплана.

Төркемнәрдә балаларның һәм тәрбиячеләрнең татар телендә аралашулары һәрдаим булырга тиеш. Эшчәнлектә өйрәнелгән тел материалы, режим моментларында, уен эшчәнлеге аша (ситуатив күнегүләр,сюжетлы-рольле уеннар, үстерелешле диалоглар, сәхнәләштерү һ. б.) ныгытыла.

Рус телле балаларны татарча сөйләшергә өйрәткәндә балалар бакчасы коллективы һәм эти-әниләрнең бердәм позициядә булуы уңай нәтиҗә бирә.

Сүзлек белән эшләү:

Балаларны татар телендә сөйләшергә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана.

Яңа сүзләр үзләштерү процессында махсус сайлап алынган күнегүләр төп чара булып тора. Юнәлеше һәм характеры ягыннан лексик күнегүләрне икегә бүлеп карыйлар: әзерлек күнегүләре һәм сөйләм күнегүләре.

Әзерлек күнегүләре балаларны яңа сүзләрне файдаланып сөйләргә әзерли. Бу күнегүләр лексик берәмлекләрне хәтердә калдырырга ярдәм итәләр.

Сөйләм күнегүләре лексик күнегүләрнең бер төре буларак, үзләштерелгән лексик берәмлекләр җирлегендә ситуацияләргә бәйле сөйләм эшчәнлеген барлыкка китерәләр.

Яңа сүз өйрәтү төп методик алымнарның берсе булып тора:

- яңа сүз тәрбияче тарафыннан ачык, төгәл итеп күрсәтмә рәсем ярдәмендә әйтелә;
- аудиоязмадан тыңлатыла, кабатлатыла;
- ишеткән сүзне бала рәсемннән табып күрсәтә һәм әйтә;
- сүзләр тизрәк истә калсын өчен сүз кат-кат әйттерелә, аңлашылмаган очракта, аның русча тәрҗемәсе бирелә;
- төрле эш формаларында (пышылдап, күмәкләп, төркемнәргә бүленеп, хәрәкәтләнеп әйтеп) өйрәтелә;
- уеннар кулланып («Ватык телефон», «Кайтаваз»...) ныгытыла;
- яңа сүз, таныш булган сүзләр белән грамматик конструкцияләрдә ныгытыла, мәсәлән: зур туп, чиста туп;
- аралашуда кулланыла (бала өйрәнгән яңа сүзләрне, конструкцияләрне бары аралашуда аңлап куллана).
- бала теге яки бу сүзне аның төгәл мәгънәсен аңлап үзләштереп калсын өчен телдән мондый күнегүләрне үткәрергә мөмкин:

- *Бу туп?- Әйе, бу туп.*

-Бу песи? (туп күрсәтелә) - Юк, бу песи;

- өйрәнелгән сүзләрне хәтердә калдыру максатыннан төрле уеннар оештырырга була: «Исемен әйтсәң бирәм», «Мин күрсәтәм, син әйт», «Сорап ал», «Серле кәрзин»һ.б..

Баланың сөйләмен оештыру өчен исемнең алмашлык (мин, син, бу), сан (1 дән 10 га), сыйфат (тәм, күләм, төс, эчке сыйфатлар) һәм фигыль белән бәйләү грамматик конструкцияләре кулланыла.

Фигыль белән таныштыру боерык фигыльләрдән башлана (бар, сикер, аша һ.б.).

Уртанчылар төркемендә балаларга боерык фигыльләрне аңлап үтәүләрен тәлап ителә.

Зурлар төркемендә балалар кайбер боерыкларны үзләре бирә (сикер, аша, уйна) һәм аңлап үтиләр.

Мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә балалар үзлектән Нишли? Син нишлисең? сорауларын бирәләр һәм аңлап җавап кайтаралар.

Укыту методик комплектының төп асылы булып аралашуга чыгу тора. Аралашуга чыгу өчен диалогик сөйләмнең әһәмияте бик зур. Диалогик сөйләмгә өйрәткәндә гадидән катлаулыга дигән дидактик принципка таянып эшләү кулай.

Диалогик сөйләмдә иң отышлы алым – сорау-җавап рәвешендә (сорау-информация алу бирәмлеге) һәм теләк белдерә торган: теләк, үтенү, тәкъдим итү, ризасызлык төсмере булырга мөмкин. Еш кына сораудан соң, әңгәмәдәшнең җавап репликасы; килә: *Бу кем?- Бу әти;* раслау рәвешендә: *Бу әти?- Әти;* инкарь рәвешендә: *Бу әни?- Юк, бу әти.*Реплика-җавап сорау рәвешендә дә булырга мөмкин: *Нинди әти?*.Бу вакытта әңгәмәдәшнең җавабы тулы да, ким дә булырга мөмкин: *Матур әти;* яисә: *Матур.*

Мәктәпкәчә яшьтәге балаларга ситуатив - тематик принцип нигезендә, диалогик сөйләмне үстерү буенча түбәндәге типтагы күнегүләр тәкъдим итәргә мөмкин:

- уен ситуацияләрендә катнашу;
- тәкъдим ителгән үрнәк буенча кечкенә диалоглар төзү;
- тематик диалоглар төзү;
- сәхнәләштерүдә катнашу;
- рольләргә бүлеп сөйләү.

Диалоглар белән эшләү коммуникатив юнәлештә алып барылырга тиеш. Тәрбияче аларның балалар сөйләменә кирәрлек кирәкле формаларын эшләргә һәм төрле шартларда куллану мөмкинлеген исәпкә алырга тиеш. Тәрбияче, сөйләмгә эмоциональ бизәлеш өстәү өчен, төрле формаларны кулланырга; эш эчтәлегенә туры килә торган интонация, ишарәләр, мимикалардан файдаланырга һ.б. өйрәтергә тиеш.

Шул ук вакытта, диалогны сорау бирү һәм аңа җавап алу дип кенә уйларга ярамый. Балаларны диалогик сөйләмгә хас булган башка (сорау һәм җаваплардан тыш) ситуацияләр, репликалар, көндәлек аралашу формаларына да өйрәтергә кирәк.

Диалог үрнәкләре:

Исәнләшү: *Исәнме, Оля! – Исәнме Коля.*

Саубуллашу: *Сау бул, Оля. – Сау бул Коля.*

Танышу: *Мин Оля. – Мин Коля.*

Чакыру: *Оля, кил монда.*

Рәхмәт белдерү: *Мә, курчак. – Рәхмәт.*

Сорау- уңай җавап: *Син малай? – Әйе, мин малай.*

Сорау – кире җавап: *Син малай? – Юк, мин кыз.*

Ачыклый торган сорау: *Мин кафега барам. – Нинди кафега?*

Аралашуга чыгу өчен нәтиҗәле чаралар булып аудиоязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар тора

Аудиоязмалар яңа сүз өйрәтү, сөйләм үрнәкләре үзләштерү, уеннар, кыска җырлар өйрәтү, өстәл театры күрсәтү вакытларында куллану өчен төзелде. Аларны һәр эшчәнлектә куллану мөһим түгел.

Анимацион сюжетлар балаларның белгән сүз байлыгына, яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелде. Сюжетны караганнан соң, балалар белән әңгәмәләр үткәрелә, алда өйрәнелгән уен ситуацияләрен кабатларга тәкъдим ителә.

«Татарча сөйләшәбез» укыту методик комплектына нигезләнеп эшләнгән «Әкият илендә» телевизион тапшыруын балаларны татар теленә өйрәткәндә карарга тәкъдим ителә.

Мәктәпкәчә яшьтәге балаларның татар телендә аралаша белү күнекмәләрен тикшерү

Тикшерү үткәрү буенча киңәшләр:

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә.Уку елы уртасында тематик тикшерү (декабрь, январь) үткәрелә.

Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1-2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлеге булганда барлык балалар белән бергә дә үткәрергә була. Тикшерү вакыты 10-15 минуттан артмаска тиеш.

Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә.Тикшерүче балаларның җавабын тыңлаганда елмаеп, кирәк булса җавапны дөресләп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.

Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дәфтәрләре, таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тактада уеннар кулланып үткәрергә дә була.

Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан әзерләнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны кушыла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп гомуми нәтиҗә ясала.

Ана теле буенча белем дәрәҗәләре үсеше күрсәткечен билгеләү (кушымтада)

Гомуми белем дәрәҗәләре үсеше күрсәткечен билгеләү таблицасы (кушымтада)

2.6. Коррекцион үстерелешле эш (кушымтада)

2.7. Педагоглар, ата-аналар, балаларбелән уртак эшчәнлек планы (кушымтада)

2.8. Этно-мәдәни төбәк бердәмлеге (кушымтада)

III. Оештыру бүлеге (организационный раздел)

3.1.Предметлы-үстерелешле әйләнә-тирәлек (РППС) (кушымтада)

3.2. Программалы - методик яктан тәэмин ителеш

Зарипова З.М. Балалар бакчасында рус телле балаларга татар теле өйрәтү программасы. «Идел-Пресс», 2021.

Зарипова З.М. «Татарча сөйләшәбез». 4-5 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча методик ярдәмлек, «Хәтер», 2021.

Зарипова З.М. «Татарча сөйләшәбез». 5-6 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча методик ярдәмлек, «Хәтер», 2021.

Зарипова З.М. «Татарча сөйләшәбез». 6-7 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча методик ярдәмлек, «Татарстан китап нәшрияты», 2021.

Эш дәфтәрләре

Зарипова З.М.«Татарча сөйләшәбез». 4-5 яшьлек балалар өчен эш дәфтәре, «Хәтер», 2022.

Зарипова З.М. «Татарча сөйләшәбез». 5-6 яшьлек балалар өчен эш дәфтәре, «Хәтер», 2022.
Зарипова З.М. «Татарча сөйләшәбез». 6-7 яшьлек балалар өчен эш дәфтәре, «Татарстан китап нәшрияты», 2022.

Тавышлы күрсәтмәлелек

Зарипова З.М.«Минем өем» проекты буенча 4-5 яшьлек балалар өчен укыту-методик комплектына аудиоязмалар. «Аксу» компаниясе, 2012.
Зарипова З.М. «Уйный- уйный үсәбез» проекты буенча 5-6 яшьлек балалар өчен укыту-методик комплектына аудиоязмалар. «Аксу» компаниясе, 2012.
Зарипова З.М. «Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар», проекты буенча 6-7 яшьлек балалар өчен укыту-методик комплектына аудиоязмалар. «Аксу» компаниясе, 2012.
Зарипова З.М.«Минем өем» проекты буенча 4-5 яшьлек балалар өчен анимацион сюжетлар. «Аксу» компаниясе, 2012.
Зарипова З.М. «Уйный-уйный үсәбез» проекты буенча 5-6 яшьлек балалар өчен анимацион сюжетлар. «Аксу» компаниясе, 2012.

3.3. Материаль яктан тәэмин ителеш (кушымтада)

3.4. Программалы-методик яктан тәэмин ителеш (кушымтада)

3.5. Циклограмма-эш көне бүленеше (кушымтада)

3.6. Белем бирү эшчәнлеге челтәре (кушымтада)

3.7. Әдәбият

1. Примерная основная общеобразовательная программа дошкольного образования «От рождения до школы» под редакцией Н.Е. Вераксы, Т.С. Комаровой, М. А. Васильевой − Москва: Мозаика-Синтез, 2011.
2. К. В Закирова «Уйный уйный үсәбез»«Мәгариф»нәшрияты, Казан. 2005 ел.
3. Нәкый Исәнбәт «Нәниләр шатлана»Татарстан китап нәшрияты Казан. 1967 ел.
4. Р. Ягъфәров «Татар халык уеннары», «Мәгариф»нәшрияты, Казан .2002 ел.
5. «Күрсәт әле, үскәнем» З. Г. Ибраһимова, З. Р. Гыйләҗетдинова, Ф. Җ. Җәләлетдинова - Казан: Магариф, 2010 г.
6. Чәбәк, чәбәк итә ул З. Г. Ибраһимова, З. Р. Гыйләҗетдинова, Ф. Җ. Җәләлетдинова - Казан: Магариф, 2007 г.
7. БабынинаТ.Ф. «Традиции национальных культур». −Казан, 2006.
8. Гиззатуллина Л. «Тылсымлыйомгак» – Казан, Мәгариф. - 1994.
9. Гильфанова А.М., Насырова Г.Р.Перспективное планирование работы по внедрению национально- регионального компонента в воспитательно-образовательный процесс. – Н.Челны, 2010.
10. Закирова К.В. Балалар бакчасы тәрбиячеләре һәмәти-әниләр өчен хрестоматия Балачак аланы. − Казан, 2011.
11. Зарипова З.М. Белем һәм тәрбия процессында милли - төбәк компоненты. −Яр Чаллы, 2000.
12. Закирова К.В., Борханова Р.А. Балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү (Программаның милли – төбәк юнәлеше). – Казан, 2009.
13. Закирова К. В., Муртазина Л. Р. «Балачак – уйнап - көлеп үсәр чак».- Казан, 2012.
14. Закирова К.В., Муртазина Л.Р. Әй, уйныйбыз, уйныйбыз.- Казан, 2013

15. Зарипова З.М., Исаева Р.С. «Үстерешле уен».- Казан, 2013.
16. Ибрагимова З.Г. Шома бас.
17. Насырова Г.В., Бабынина.Т.Ф. «В мире национальных культур». - Н. Челны -2008.
18. Нурзия Сергеева «Татар сынлысәнгате». – Казань, 2008.
19. Сергеева Н.«Татар сынлы сәнгате». - Казань 2008.
20. Зарипова З.М. Балалар бакчасында рус балаларына татар теле өйрәтү программасы. «Идел-Пресс», 2013.
21. Зарипова З.М «Татарча сөйләшәбез», 4-5 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча методик ярдәмлек, «Хәтер», 2021.
22. Зарипова З. М. «Татарча сөйләшәбез», 5-6 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча методик ярдәмлек, «Хәтер», 2021.
23. Зарипова З. М. «Татарча сөйләшәбез», 6-7 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча методик ярдәмлек, «Татарстан китап нәшрияты», 2021.
24. Нургалиева М .С. «Увлекательное обучение». Использование интерактивной доски при обучении дошкольников государственным языкам, 2013.
25. Нургалиева М .С. «Дидактические игры по обучению русскоязычных детей 4-лет татарскому языку». 2013.
26. Шаехова Р. К. Методическое пособие к рабочей тетради. «Мәктәпкәчә яшьтәгеләр әлифбасы. Авазларны уйнатып. 1-2 кисәк».
27. Шаехова Р. К. «Раз словечко, два словечко».Занимательное обучение татарскому языку.
28. Шаехова Р. К. «Мәктәпкәчә яшьтәгеләр әлифбасы» для воспитателей ДОУ.
29. Закирова К.В. «Балачак аланы». Хрестоматия для воспитателей и родителей.
30. Закирова К.В. «Балачак - уйнап-көлеп үсәр чак».Методическое пособие для воспитателей детских садов и инструкторов по физкультуре.
31. Закирова К.В. «Воспитание и обучение в детском саду»
32. Кашапова М.Ф. «Уйныйк әле, балалар» методические рекомендации (первая книга).
33. Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез»Методическое пособие для воспитателей татарских групп ДОУ, 2-3 лет.
34. Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез»Методическое пособие для воспитателей татарских групп ДОУ, 3-4 лет.
35. Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез»Методическое пособие для воспитателей татарских групп ДОУ, 4-5 лет.
36. Зарипова З.М. «Туган телдә сөйләшәбез»Методическое пособие для воспитателей татарских групп ДОУ, 5-7 лет.